รายงานประจำปี

2566

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ **สมเด็จย่า**
ทรงก่อตั้ง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2515 โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ 100,000 บาท
เพื่อแก้ปัญหา "เจ็บ จน ไม่รู้" ของประชาชน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นนายกกิตติมศักดิ์ เมื่อปี 2539 จนปัจจุบัน
พระองค์ยังคงทรงงานสืบทอดพระราชปณิธานของสมเด็จย่าอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่
เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สารจากประธานคณะกรรมการ

เมื่อ พ.ศ. 2531 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชทานแนวพระราชดำริ "ปลูกป่า ปลูกคน" สำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย ซึ่งนอกจากจะเป็นการฟื้นฟูป่าที่ถูกทำลายและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนแล้ว ยังช่วยป้องกันและบรรเทาปัญหาสากลที่เราเผชิญกันอยู่ทุกวันนี้ เช่น ภาวะโลกรวน และปัญหาฝุ่นควัน PM2.5 ด้วย

พ.ศ. 2566 นับเป็นปีแรกของการก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 6 ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ความสำเร็จในปีที่ผ่านมายังคงยึดตามพระราชปณิธาน เป้าหมาย และหลักการเดิม แต่ริเริ่มดำเนินโครงการและกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อตอบโจทย์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

หนึ่งในโครงการที่สะท้อนการยกระดับการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ คือ โครงการปรับป่าและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพที่สืบเนื่องจากการปลูกป่าอนุรักษ์ที่ดอยตุงเมื่อ พ.ศ. 2531 และนับจากวันนั้นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีพันธกิจฟื้นฟูป่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ป่ากลับมาแข็งแรงและมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งในวันนี้ป่าดอยตุงที่มีอายุประมาณ 30 ปีถือว่าเป็นป่าฟื้นฟู ยังไม่ใช่ป่าสมบูรณ์ แต่มีป่าไม้ พืชพรรณ และสัตว์ป่าที่หลากหลายเพิ่มขึ้น อาทิ พบพันธุ์ไม้ใหม่ 16 ชนิด พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 26 ชนิด และพบเห็นนกทั้งหมด 268 ชนิด รวม 1,338 ครั้ง เป็นต้น สิ่งมีชีวิตต่างๆ เหล่านี้เป็นหลักฐานการฟื้นตัวของทรัพยากรธรรมชาติ และช่วยต่อยอดให้วงจรความหลากหลายทางชีวภาพดำเนินต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

ความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้เพราะมีการจัดสรรพื้นที่ใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวทาง "ดอยตุงโมเดล" ซึ่งแบ่งพื้นที่ 91,779 ไร่เป็นป่าประเภทต่างๆ พื้นที่การเกษตร และที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่ป่าครอบคลุมมากถึงร้อยละ 91 ควบคู่กับการส่งเสริมอาชีพจากแหล่งรายได้สุจริตต่างๆ เพื่อให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยไม่ต้องบุกรุกทำลายป่า พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกหวงแหนให้คนรุ่นหลังต่อไป

สายพระเนตรยาวไกลของสมเด็จย่าเมื่อวันนั้นเป็นแสงส่องนำทางให้การทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ยังคงใช้ได้ในทุกยุค ทุกสมัย และทุกภูมิสังคม

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
ประธานคณะกรรมการ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการ และคณะที่ปรึกษา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 11 12

คณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

1. **ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ**
   ประธานกรรมการ
   ประธานกรรมการสรรหา
2. **นายวิรไท สันติประภพ**
   กรรมการและเลขาธิการ
   ประธานกรรมการบริหาร
3. **นายบรรยง พงษ์พานิช**
   กรรมการ
   ประธานคณะกรรมการธรรมาภิบาล
4. **นางสาวภาวนา เนียมลอย**
   กรรมการและเลขานุการ
5. **คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา**
   กรรมการ
6. **หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล**
   กรรมการ
7. **นายจิทัศ ศรสงคราม**
   กรรมการ
8. **นายฐาปน สิริวัฒนภักดี**
   กรรมการ
9. **นายมนูญ สรรค์คุณากร**
   กรรมการ
   ประธานกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน
10. **ดร. กุลภัทรา สิโรดม**
    กรรมการ
    ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ
11. **นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา**
    กรรมการและเหรัญญิก
12. **นางสาวบุรณี รัชไชยบุญ**
    กรรมการ

คณะที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

1. นายอภิลาศ โอสถานนท์
2. นายฤกษ์ ศยามานนท์
3. นายสุเมธ ตันติเวชกุล
4. พลเอกแป้ง มาลากุล ณ อยุธยา
5. นายนคร พงค์น้อย
6. นายอเล็กซานโดร คาลวานี่
7. นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์
8. นางปัทมา เพชรเรียง

คณะที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

1. นายอภิชน จันทรเสน
2. นายอภิราม จันทรเสน

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จย่า
เพื่อสร้างความสุข ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการปฏิบัติการพัฒนา
การบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม
และส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
เป็นแนวทางพัฒนากระแสหลักของประเทศไทย

เส้นทาง แม่ฟ้าหลวง

2515 2516 2517 2528 2530 2531

2515

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงก่อตั้ง **"มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี"**

2516

- เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวไทยภูเขาแห่งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่

2517

- จัดโครงการอบรมเยาวชนชาวไทยภูเขาในถิ่นห่างไกลให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนที่จังหวัดเชียงราย และเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสร้างผู้นำชุมชนจากการพักอาศัยร่วมกัน ณ ไร่แม่ฟ้าหลวง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย

2528

- มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยฯ เปลี่ยนชื่อเป็น **"มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี"**

2530

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณหน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ 31 ดอยตุง เพื่อสร้างที่ประทับและพื้นที่ทรงงาน โดยมีพระราชดำรัสว่า **"ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง"** จึงเป็นจุดเริ่มต้นของ**โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** และพระตำหนักดอยตุง

2531

- รัฐบาลเริ่ม**โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ 9,900 ไร่** เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา

2532 2533 2535 2536

2532

- ก่อตั้ง**บริษัท นวุติ จำกัด** เพื่อปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา โดยมีผู้ถือหุ้น 6 บริษัท ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ บริษัท มิตซุยแอนด์คัมปนี (ไทยแลนด์) จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) บริษัท เอื้อชูเกียรติ จำกัด และธนาคารซูมิโตโม มิตซุย แบงกิ้ง คอร์ปอเรชั่น โดยผู้ถือหุ้นไม่รับเงินต้นคืน และให้นำกำไรไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนต่อไป จึงเป็นการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมเต็มรูปแบบแห่งแรกของประเทศไทย

2533

- ก่อตั้ง **"ศูนย์ส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมเพื่อฝึกอบรมการทอผ้าและเย็บผ้า"** ปัจจุบันใช้ชื่อว่า **"ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ"** โดยเปิดร้านจำหน่ายสินค้าแห่งแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ปัจจุบันคือร้าน **"ดอยตุงไลฟ์สไตล์"**

2535

- สร้าง **"สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ)"** เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก อาทิ กุหลาบพันปี กล้วยไม้พื้นเมือง และสร้างงานให้ชุมชนในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งเคยเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด
- ก่อตั้ง**ศูนย์บำบัดยาเสพติดที่บ้านผาหมี** เพื่อให้ผู้ติดยาประมาณ 500 คน กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริตและมั่นคง

2536

- พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินมายัง **สวนรุกขชาติแม่ฟ้าหลวง (ดอยช้างมูบ)** โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้พระราชทานชื่อจุดชมวิวที่สูงสุดของเทือกเขานางนอนว่า **"สิริแลเมียนมา"**

UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

This product contributes to the achievement of the Sustainable Development Goals by addressing and reducing illicit drug production. Communities and families that once depended on opium to make a living can now earn secure legitimate incomes by making these products. UNODC and the Doi Tung Development Project administered by the Mae Fah Luang Foundation have been partners for many years, together promoting and supporting sustainable alternative development in the Golden Triangle and other parts of the world.

2537 2538 2539 2541 2543 2545

2537
- สร้างโรงคั่วกาแฟและโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย เพื่อต่อยอดการปลูกป่าเศรษฐกิจให้ยั่งยืน

2538
- เปิดร้านคาเฟ่ดอยตุงแห่งแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จังหวัดเชียงราย

2539
- หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร มีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนายกกิตติมศักดิ์จนปัจจุบัน

2541
- เริ่มการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนบ้านขาแหย่งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยใช้การเรียนการสอนแบบทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

2543
- องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็น **"บุคคลสำคัญของโลก"**
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีรายได้เลี้ยงตนเองจากการทำธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ดอยตุง ที่ประกอบด้วย 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ หัตถกรรม อาหารแปรรูป เกษตร คาเฟ่ และท่องเที่ยว

2545
- เริ่มโครงการ **"ดอยตุง 2"** (2545-2547) ที่หมู่บ้านหย่องข่า รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นโครงการแรกของโครงการขยายผลต่างประเทศ
- สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) มอบป้ายติดสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ UNODC และข้อความรับรองว่า **"รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนสนับสนุนให้โลกปลอดจากยาเสพติด"**
- **หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล** เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการอำนวยการ สำนักงานยาเสพติดแห่งสหประชาชาติและอาชญากรรม (UNODC) ในการประเมินการพัฒนาทางเลือก (UNODC Steering Committee on Thematic Evaluation on Alternative Development)

2546 2548 2549 2551

2546

- นำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) มาใช้ที่โรงเรียนบ้านขาแหย่งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สำหรับการศึกษาช่วงปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เตรียมความพร้อมพื้นฐาน และปลูกฝังอุปนิสัยการเรียนรู้
- ร่วมมือกับมูลนิธิ Japan International Friendship and Welfare Foundation (JIFF) ตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางการแพทย์ เพื่อพัฒนาทักษะให้บุคลากรแพทย์ พร้อมสนับสนุนด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ประเทศสมาชิกอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย

2548

- **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว** (ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) ทรงเป็นประธานในพิธีเปิด **"หอฝิ่นอุทยานสามเหลี่ยมทองคำ"**
- ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ดำเนินโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ (ปลูกป่าแก้จน) ที่บ้านปางมะหัน ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบปลูกเสริม

2549

- เริ่มโครงการ **"ดอยตุง 3"** (2549-2555) ที่จังหวัดบัลคห์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน
- เริ่มโครงการ **"ดอยตุง 4"** (2549-2553) ที่จังหวัดอาเจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาขยายพื้นที่ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติไปยังบ้านปูนะ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบไม่ปลูก
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2551

- ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประเทศไทยอยู่ในมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติที่ 2008/16

2552 2554 2555 2556

2552

- **หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล** เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกจาก Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ให้เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการเพื่อสังคมดีเด่นสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2552
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เริ่มโครงการบูรณาการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ (2552-2556) ครอบคลุม 21 หมู่บ้าน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2554

- เริ่มโครงการ **"ดอยตุง 5"** (2554-2560) ที่อำเภอเยนันชอง ภาคมะกวย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- เริ่ม **"โครงการกล้า...ดี": ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยอย่างยั่งยืน"** ในพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นครนายก ปทุมธานี และนนทบุรี เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรหลังน้ำลดจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในภาคกลางของประเทศ

2555

- เริ่มโครงการ **"ดอยตุง 6"** (2555-2560) ที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก และจังหวัดเมืองสาด รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- สมัชชาใหญ่สหประชาชาติรับ **"แนวปฏิบัติสากลว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก"** ซึ่งเริ่มต้นจากการประชุม ICAD ที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในปี 2554 เป็นแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

2556

- เริ่ม **"โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำบรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน"** (2556-2560) ครอบคลุมพื้นที่ 250,000 ไร่ เพื่อต่อยอดการ "ปลูกคน" ที่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2552
- ดำเนินโครงการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ในการสำรวจข้อมูลผู้พลัดถิ่นในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย-เมียนมา ครอบคลุมผู้พลัดถิ่น 130,000 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลประชากรปัจจุบันและความต้องการในการดำรงชีวิตในอนาคต

2557 2558 2559

2557

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลนิเคอิเอเชีย (Nikkei Asia) จากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวนิเคอิของประเทศญี่ปุ่น ในฐานะองค์กรยอดเยี่ยมของเอเชียด้านการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม

2558

- **สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** มีรับสั่งในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้าไปผลักดันและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดทำโครงการซ่อมแซมปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำและการส่งน้ำด้วยระบบท่อในจังหวัดน่าน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อบรมให้ความรู้และดูแลการซ่อมแซมฝาย 663 ตัว ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 100,000 ไร่ กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในจังหวัดน่าน สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 600 ล้านบาทต่อปี
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากสหภาพยุโรป

2559

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ให้แก่โรงเรียนในตำบลเทอดไทย ตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองใน และตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยมีเป้าหมาย 26 โรงเรียน ระหว่างปี 2560-2564
- เริ่มดำเนินการขยายการพัฒนาและจัดการระบบน้ำในอำเภอแม่ฟ้าหลวง
- ร่วมมือกับรัฐบาลเยอรมันและหน่วยงานด้านการพัฒนาเยอรมัน (GIZ) ภายใต้โครงการ "Global Partnership on Drug Policies and Development" (GPDPD) เพื่อให้คำปรึกษาแก่ประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชเสพติดและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2560 2561 2562

2560

- เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและมูลนิธิ ประกอบด้วย มูลนิธิ 4 มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มูลนิธิรากแก้ว และมูลนิธิมั่นพัฒนา ภาคเอกชน 10 บริษัท ได้แก่ บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทสโก้ โลตัส จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ประชารัฐ รักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปูนซีเมนต์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยเทรดดิ้ง จำกัด เพื่อบูรณาการการทำงานในพื้นที่จริง และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ "ศาสตร์พระราชา" และ "ตำราแม่ฟ้าหลวง"

2561

- **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา** เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมการดำเนินงานโครงการร้อยใจรักษ์ หลังจากเริ่มดำเนินโครงการเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2560 ในพื้นที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการขยะภายในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สามารถลดปริมาณขยะที่ไปสู่บ่อฝังกลบได้เป็นศูนย์ (Zero Waste to Landfill)

2562

- ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. 2562-2565) ร่วมกับศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม นำไปสู่การขับเคลื่อนแผนอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ร่วมกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเปิด "ฝายน้ำเหมย" ณ เมืองลิน จังหวัดท่าขี้เหล็ก แก้ปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง
- ร่วมกับหน่วยทันตกรรมพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จังหวัดยะลา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา จัดโครงการคลินิกทันตกรรมเคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติฯ ประจำปี 2562

รักษาและให้ความรู้เรื่องสุขภาพปากและฟันแก่ประชาชนในพื้นที่ฟรี ณ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา นับเป็นการจัดโครงการฯ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นครั้งที่ 2 โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ในงาน "Thailand Space Week 2019" เพื่อนำเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาโครงการพัฒนาต่างๆ ของมูลนิธิฯ
- ดอยตุงได้รับการประกาศให้เป็น 1 ใน 10 สุดยอดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรม
- ร่วมจัดสัมมนาวิชาการในหัวข้อ **"การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่"** ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการและทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยในเด็กประถมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากประสบการณ์จริงของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่จากโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโรงเรียนขยายผลการพัฒนารวมทั้งสิ้น 39 โรงเรียน
- ผลิตภัณฑ์แฟชั่นของแบรนด์ดอยตุง คอลเลกชัน "Autumn/Winter 2018-2019" ร่วมแสดงในงานดีไซน์ระดับโลก Milan Design Week 2019 ณ กรุงมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี เพื่อเผยแพร่การพัฒนาหัวข้อ **"ผ้าทอมือไทยร่วมสมัย"** สะท้อนวิถีหัตถกรรมชุมชนดอยตุง ด้วยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างความยั่งยืนให้กับสังคม จนเป็นที่ยอมรับในวงการแฟชั่นระดับสากล
- ผลิตภัณฑ์แฟชั่นของแบรนด์ดอยตุงที่ได้รับรางวัล DEmark Award Winner 2019 แสดงในงาน "Thai Textile: A Touch of Thai" ภายใต้ **"โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ"**เส้นทางประเทศญี่ปุ่น จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชน
- กาแฟดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากราชอาณาจักรกัมพูชา

2563

2564

2563

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับประกาศนียบัตรในฐานะองค์กรที่มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ในภาพรวมของประเทศ ภายในงาน "ร้อยดวงใจ ร่วมใจลดโลกร้อน" จัดโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยพิจารณาจากกิจกรรมคาร์บอนฟุตพรินต์ขององค์กรประจำปี 2561 และกิจกรรมชดเชยคาร์บอนเครดิตเป็นศูนย์ในงานเปิดร้านคาเฟ่ดอยตุง สาขาราชพฤกษ์เลานจ์ ยูเอ็น ประเทศไทย และในงานสีสันแห่งดอยตุง ครั้งที่ 6
- ได้รับรางวัล Prime Minister's Export Award 2020 สาขา Best Design หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รับมอบรางวัลจาก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
- ได้รับรางวัล Design Excellence Award (DEmark) ประจำปี 2563 รวม 4 รางวัล จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี โดยสำนักส่งเสริมนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้รับรางวัล G Green Production ระดับดีเยี่ยม จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ภาคเอกชน และประชาชน พัฒนากลไกการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน "คุณดูแลป่า เราดูแลคุณ" ในป่าชุมชน 16 แห่ง ใน 4 จังหวัด ได้แก่ พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน คาดมีปริมาณคาร์บอนเครดิตรวม 392,220 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ตลอดระยะเวลา 20 ปี

2564

- จัดทำโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ขึ้นทะเบียนป่าชุมชนภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจฯ ในปี 2564 สำเร็จ 8 แห่ง คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดหรือดูดกลับได้ 5,500 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

2565

- ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อร่วมวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีการเกษตรและป่าไม้ ในการลดก๊าซเรือนกระจกตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2565

- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ร่วมกับการบินไทย คิดค้น "Black Silk Blend" กาแฟดริปคุณภาพสูตรพิเศษที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเสิร์ฟผู้โดยสารชั้นหนึ่งและชั้นธุรกิจที่เดินทางกับการบินไทยในเส้นทางยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และเกาหลี
- ส่งมอบหอฝิ่นแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เพื่อจัดตั้งวิทยาลัยป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ และเตรียมพัฒนาเป็นแหล่งวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
- ขยายผลโครงการคุณดูแลป่า เราดูแลคุณ ผนึกกำลังกับภาครัฐ เอกชน และประชาชน ผสานแนวคิดเรื่องคาร์บอนเครดิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต การดูแลรักษาป่า และการรับมือกับภาวะโลกรวนไปยังป่าชุมชนอีกกว่า 30,000 ไร่ 33 ชุมชน ทั้งโครงการฯ ครอบคลุมพื้นที่ป่ากว่า 50,000 ไร่ มีผู้ได้รับประโยชน์เพิ่ม 49 ชุมชน
- ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ดำเนิน "โครงการบ่มเพาะนวัตกรรมเยาวชนเพื่อคืนอากาศบริสุทธิ์ให้คนเชียงราย" (Youth Innovation Challenge to Tackle Air Pollution Issue) เปิดโอกาสให้เยาวชนอายุ 15-24 ปี ร่วมสร้างนวัตกรรม ช่วยแก้ปัญหามลพิษทางอากาศในชุมชนของตนเอง
- โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ร่วมส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยผ่าน Soft Power ออกแบบและผลิตเข็มขัดแชมป์โลกขึ้นพิเศษ พร้อมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการส่งเสริมมวยไทยเพื่อการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสภามวยโลกมวยไทย (WBC)
- ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ "โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน" ร่วมกับกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์กรมหาชน) ผลักดันกลไกนำป่าชุมชนและพื้นที่ป่าอื่น ๆ ขึ้นทะเบียน T-VER พร้อมเชื่อมภาครัฐ เอกชน และชุมชน ดูแลผืนป่าไทยให้อุดมสมบูรณ์ สร้างรายได้ให้ชุมชนจากการขายคาร์บอนเครดิต
- ได้รับรางวัล Design Excellence Award (DEmark) ประจำปี 2565 รวม 3 รางวัล จากโครงการรางวัลสินค้าไทยที่มีการออกแบบดี โดยสำนักส่งเสริมนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ครบรอบ 50 ปีของการก่อตั้ง

2566

- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ให้เป็นผู้ตรวจโครงการ T-VER แบบมาตรฐานขั้นสูง หรือ Premium T-VER รายแรก

บทสรุปผู้บริหาร

ปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ กำหนดทิศทางการดำเนินงานและยกระดับงานพัฒนาให้ทันต่อความท้าทายที่เปลี่ยนไปของสถานการณ์โลกอย่างการเข้าถึงอาหาร ความยากจน ทรัพยากรจำกัด หรือภาวะโลกรวน ด้วยการหานวัตกรรมในการสร้างผลกระทบเชิงบวกด้านสิ่งแวดล้อมในหลายบทบาท นำไปสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ในปี 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี 2608 รวมทั้งเน้นการประสานความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาชนเพื่อให้สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกได้กว้างและลึกขึ้น

ปัจจุบัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนรวม 7 โครงการ ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย
2. โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนใน 9 จังหวัด
3. โครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่
4. โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ จังหวัดเชียงราย
5. โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน จังหวัดน่าน
6. โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
7. อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผลการดำเนินงานในมิติสำคัญ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

โครงการ	รายได้รวม (บาท) ปี 2566	รายได้รวม (บาท) ปี 2565	รายได้เฉลี่ย/คน/ปี (บาท) ปี 2566	รายได้เฉลี่ย/คน/ปี (บาท) ปี 2565
โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1,106,086,206	810,589,200	109,211	93,505
โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมันและพืชน้ำมันอื่นๆ	100,213,745	107,457,803	182,207	195,209
โครงการร้อยใจรักษ์	274,900,000	212,207,105	61,293	45,064
โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน	5,699,573	2,959,000	84,553	23,121

ชุมชนในพื้นที่พัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางที่ดีขึ้นรายได้รวมของชุมชนในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ 1,106 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.54 จากปี 2565 และรายได้เฉลี่ยต่อคน 109,211 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 จากปี 2565 อย่างไรก็ดี หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปี 2565 ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่อง ในขณะที่เงินออมสูงขึ้นร้อยละ 25 เนื่องจากชุมชนปรับตัวในการบริหารจัดการบัญชีครัวเรือนเพื่อป้องกันความเสี่ยงมากขึ้น ประจวบกับตลาดแรงงานในประเทศและการเดินทางไปทำงานต่างประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติ รวมถึงมีอาชีพใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น การค้าขายสินค้าทางแพลตฟอร์มออนไลน์

ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจให้ชุมชนมากขึ้น ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงส่งเสริมอาชีพทางเลือก และหาภาคีในการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในตลาดกาแฟพิเศษ (Specialty Coffee) การศึกษาการแปรรูปวานิลลาและโกโก้ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการอย่างมากในตลาดไทยและต่างประเทศ การพัฒนาหมูดำดอยตุงให้เป็นสินค้าประจำถิ่นและแปรรูปเพิ่มมูลค่าระดับพรีเมียม การเพิ่มผลผลิตของพืชต่อต้น เช่น ฟักทองมินิ-ญี่ปุ่น ข้าวโพดหวาน ข้าวอิโต เสาวรส รวมถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรรมเพื่อลดของเสียจากการเกษตร เช่น ปุ๋ยจากเปลือกชาน้ำมัน

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมอาชีพนอกเหนือจากภาคการเกษตร ได้แก่ หัตถกรรมสำหรับกลุ่มสตรีและผู้พิการ โดยใช้แบรนด์ดอยตุงเป็นฐานในการยกระดับการผลิตและรายได้ การพัฒนาโครงการร้อยใจรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ การพัฒนาการท่องเที่ยวนิเวศวัฒนธรรมในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมอาชีพและทักษะผู้ประกอบการให้เด็กและเยาวชน

การดำเนินงานด้านสังคม

ผลการสำรวจสภาพเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่พัฒนาของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ให้ภาพโครงสร้างประชากรที่สะท้อนภาพเดียวกันกับโครงสร้างประชากรสังคมสูงวัย (Aging Society) ของประเทศไทยกล่าวคือ พื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีประชากรวัยทำงาน (อายุ 15-60 ปี) ร้อยละ 60 ประชากรสูงอายุ (อายุมากกว่า 60 ปี) ร้อยละ 19 และวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) ร้อยละ 21

สำหรับประชากรเด็กและเยาวชนในพื้นที่โครงการ 3 แห่งในจังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งพัฒนาระบบการศึกษาในโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะกับบริบทในพื้นที่ซึ่งเป็นนักเรียนชนเผ่าที่ในพื้นที่ห่างไกล ควบคู่กับกิจกรรมนอกโรงเรียนโดยการเปิดพื้นที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ให้เด็กและเยาวชนพัฒนาชุดความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน ในขณะเดียวกันก็จัดหลักสูตรสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ เพื่อป้องปรามมิให้เด็กและเยาวชนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และเตรียมความพร้อมให้ผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองดี มีความสามารถ และมีภูมิคุ้มกันในโลกยุคใหม่

สำหรับบุคคลทั่วไป มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดหลักสูตรอบรมด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ธุรกิจเพื่อสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในปี 2566 มีคณะศึกษาดูงานและฝึกอบรม 164 คณะ จำนวนผู้เข้าร่วม 4,909 คน และยังได้พัฒนาหลักสูตรเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในเมืองให้ได้สัมผัสกับธรรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ตลอดทั้งปี

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังเชื่อมั่นในการให้โอกาสผู้ที่เคยทำผิดพลาดในอดีต ในเดือนกันยายน 2566 ผู้นำและชาวบ้านในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ได้ต้อนรับ "อาสาทำดี" หรือผู้ที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดติดยาเสพติด รุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 57 คน กลับสู่ชุมชนและใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับจากสังคมอีกครั้ง

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ที่ผ่านมา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานพัฒนาโดยคำนึงถึงประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมและการรักษาสมดุลระหว่างการใช้และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติมาโดยตลอด ปีนี้ ได้หยิบยกประเด็นการบรรเทาภาวะโลกรวนมาเป็นหัวใจสำคัญในการปรับกระบวนการทำงาน โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อสีเขียว ระบบการจัดการเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า โครงการ "กรีนดี อยู่ดี" เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ควบคู่กับกิจกรรมคัดแยกขยะหลัก 5 ส. และหลักการ "ใช้น้อย ปล่อยน้อย" ที่ดำเนินการอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีเป้าหมายเป็นองค์กรที่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ภายในปี 2593 เมื่อปี 2566 สัดส่วนรายได้ต่อการใช้พลังงานขององค์กรเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี 2565 เนื่องจากมีรายได้ขององค์กรที่เพิ่มขึ้นและมีการรณรงค์ลดการใช้พลังงาน รวมถึงเพิ่มแหล่งการใช้พลังงานทางเลือกมากขึ้นจากการติดตั้งระบบโซลาเซลล์ เป็นต้น

พื้นที่ป่าอนุรักษ์ใน 4 โครงการรวมกันทั้งหมด 719,936 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ป่าตามการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และแยกจากพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ดังนี้

โครงการ	ป่าอนุรักษ์ (ไร่)	พื้นที่การเกิดไฟป่า (ไร่)	สัดส่วนไฟป่า ต่อพื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	65,892	1,757	2.66%
โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมันและพืชน้ำมันอื่นๆ	31,841	3,873	12.16%
โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน	153,660	29,475	19.18%
โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการระยะที่ 1-2)	468,936	3,805.31	0.81%
รวม	719,936	38,910	

ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูจนอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้มีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่า ในปี 2566 พบพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ 16 ชนิด มีรายงานการพบเห็นนก 268 ชนิด เป็นนกหายาก 10 ชนิด เช่น นกปีกแพรเขียวนกปีกแพรสีม่วง นกเดินดงอกดำ และพบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 6 กลุ่ม 26 ชนิด

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำและที่ปรึกษาด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลเกียรติยศประเภทผู้ที่สร้างแรงบันดาลใจด้านการคำนึงถึงการจัดการและกำจัดขยะยอดเยี่ยม จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ให้เป็นผู้ตรวจโครงการ T-VER แบบมาตรฐานขั้นสูง หรือ Premium T-VER รายแรกของประเทศไทย

ส่วนโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 3 ซึ่งดำเนินการในปี 2566 ได้ขยายผลครอบคลุมป่าชุมชนตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 จำนวน 75 แห่ง พื้นที่ 96,546.04 ไร่ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ยโสธร และอำนาจเจริญ มีภาคเอกชนให้การสนับสนุนงบประมาณโครงการในระยะยาวจำนวน 14 บริษัท

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ผลักดันการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าชุมชนในการประชุมนานาชาติ เช่น การประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติสมัยที่ 66 และกิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 78

โครงการต้นแบบ

โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2531 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
91,779 ไร่ ใน 29 หมู่บ้าน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ผู้รับประโยชน์
ประชากร 11,149 คน
1,998 หลังคาเรือน

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2531 จากพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี "ฉันจะปลูกป่าบนดอยตุง" เป็นต้นแบบโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนที่ดำเนินการเชิงพื้นที่ (Area-based Development) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชาวบ้านและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ดอยตุงตั้งอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งปลูกและค้ายาเสพติดอันดับต้นของโลกในขณะนั้น มีสภาพเป็นเขาหัวโล้น ป่าไม้ถูกทำลาย ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่แร้นแค้น ไม่มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ขาดโอกาสทางการศึกษา ประชาชนกว่าร้อยละ 70 เป็นคนไร้สัญชาติ อีกทั้งยังมีกองกำลังติดอาวุธควบคุมพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านหาทางรอดด้วยการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เช่น ทำไร่หมุนเวียน ปลูกฝิ่น ค้ายาเสพติด และค้ามนุษย์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของปัญหาเหล่านี้คือ "ความยากจน" และ "การขาดโอกาส" จึงมีพระราชดำริให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่สมดุลกับความมั่นคงทางสังคมและความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ด้วยการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน การสร้างงานที่เหมาะสมกับภูมิสังคม การพัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาการศึกษา

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ "ดอยตุง" (DoiTung) เป็นกลไกในการสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาวให้กับชุมชน เน้นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์โดยต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยกระบวนการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งหน่วยธุรกิจออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หัตถกรรม เกษตร อาหารแปรรูป คาเฟ่ และการท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และเป็นโครงการต้นแบบนำไปสู่การขยายผลการพัฒนาในชุมชนอื่น ๆ ในหลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

การส่งเสริมอาชีพ

1. การส่งเสริมกาแฟ

ภาวะโลกรวน ความผันผวนของตลาด และการอุบัติใหม่ของโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นความท้าทายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เปลี่ยนวิกฤตนี้เป็นโอกาสด้วยการยกระดับขีดความสามารถให้เกษตรกรผู้ปลูกและแปรรูปกาแฟแข่งขันในตลาดได้ รวมถึงการวางแผนกระบวนการผลิตและสำรองน้ำซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ การยกระดับมาตรฐานการจัดการแปลง การคัดสรรเกษตรกรตัวอย่าง ความพิถีพิถันเรื่องคุณภาพเพื่อเพิ่มโอกาสในตลาดกาแฟพิเศษ ตลอดจนการหาเทคโนโลยีทดแทนที่ช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรน้ำในกระบวนการแปรรูป เป็นต้น

กาแฟสายพันธุ์ใหม่ที่สนับสนุน ได้แก่ กาแฟพันธุ์เอล พาไรโซ่ และพันธุ์คาสติญโญ่ซึ่งเจริญเติบโตได้ดีและมีความต้านทานต่อโรคราสนิม นำไปปลูกทดแทนต้นกาแฟเดิมที่มีอายุมากและต้านทานโรคและแมลงน้อยลง

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สนับสนุนกล้ากาแฟให้แก่เกษตรกรรวมทั้งหมด 93,877 ต้น ร่วมกับการให้ความรู้เรื่องการจัดการแปลงและสนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราบิวเวอร์เรียและเชื้อราไตรโคเดอร์มาเพื่อกำจัดมอด ควบคุมโรคพืช และลดการใช้สารเคมีในแปลงกาแฟ อีกทั้งยังได้จัดอบรมการผลิตสารชีวภัณฑ์จากเชื้อราบิวเวอร์เรียให้กับเกษตรกรจาก 21 หมู่บ้านเพื่อควบคุมโรคและแมลงในแปลงกาแฟได้เอง เป็นการลดสารเคมีและลดต้นทุนทางการเกษตรโดยรักษาคุณภาพผลผลิตกาแฟเชอร์รี่เอาไว้ ตลอดจนส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

นอกจากการพัฒนาคุณภาพผลกาแฟเชอร์รี่ในแปลงปลูกแล้ว มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพกระบวนการแปรรูปกาแฟให้ตอบโจทย์ตลาดกาแฟพิเศษ (Specialty Coffee) ระหว่างวันที่ 6-7 พฤษภาคม 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับกลุ่มคนรักกาแฟเชียงรายเป็นเจ้าภาพจัดงาน "เหน่นแวดเหนือ" North Thailand AeroPress Championship 2023 ซึ่งเป็นงานแข่งขันการชงกาแฟด้วยแอโร่เพรสระดับภูมิภาค มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ส่งเมล็ดกาแฟของเกษตรกรจากหมู่บ้านลาบาในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ารับการประเมินคุณภาพได้รับคะแนนถึง 84.98 คะแนน เป็นความภาคภูมิใจของเกษตรกรที่ดูแลเอาใจใส่แปลงกาแฟเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรคนอื่น ๆ หันมาใส่ใจพัฒนาคุณภาพกาแฟมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้ส่งกาแฟเข้าประกวดในการแข่งขันประเมินคุณภาพกาแฟพิเศษที่มีชื่อเสียงระดับโลกในงาน Cup of Excellence Thailand 2023 และได้รับรางวัลระดับนานาชาติ ลำดับที่ 7 ด้วยคะแนน 88.73 และลำดับที่ 11 ด้วยคะแนน 87.63 สร้างรายได้จากการประมูลกาแฟรวม 266,531 บาท และได้จัดงานประมูลกาแฟดอยตุงสายพันธุ์พิเศษ เปิดให้ประมูลกาแฟดอยตุง 15 สายพันธุ์ รวม 200 กิโลกรัม สร้างรายได้ 500,000 บาท

2. การส่งเสริมหมูดำดอยตุง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ตั้งกองทุนปศุสัตว์และศูนย์วิจัยและพัฒนาหมูดำขึ้นในพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน และต่อยอดพัฒนาเป็นอาชีพให้แก่ชาวบ้านที่สนใจและมีความพร้อม ทั้งนี้ หมูดำเป็นสัตว์ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนเพราะสอดคล้องกับความเชื่อเรื่องพิธีกรรมชนเผ่า และมีศักยภาพพัฒนาในการสร้างมูลค่าสูง จึงเป็นสัตว์ที่ได้รับการตอบรับจากชุมชนมากที่สุดและมีสัดส่วนรายได้สูงที่สุดเมื่อเทียบกับปศุสัตว์อื่น ๆ ในพื้นที่ ครัวเรือนที่เลี้ยงหมูดำดอยตุงจำนวน 168 ครัวเรือนมีรายได้จากการจำหน่ายหมูรวมทั้งสิ้น 5.73 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72.17 ของรายได้จากการจำหน่ายปศุสัตว์ในพื้นที่ทั้งสิ้น 7.94 ล้านบาท ปศุสัตว์อื่น ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ไก่พันธุ์ไข่ ไก่พื้นเมือง ไก่กระดูกดำ เป็ด โค กระบือ แพะ ผึ้งและประมง

กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูดำดอยตุงที่เข้มแข็ง 12 คนได้ยื่นจดทะเบียนขอตั้ง "วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์" รับช่วงการบริหารศูนย์วิจัยและพัฒนาหมูดำดอยตุงต่อจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และต่อยอดการแปรรูปหมูดำดอยตุงจากเนื้อหมูตัดแต่งเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ปัจจุบัน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์และเครือข่ายมีรายได้หมุนเวียนปีละประมาณ 30 ล้านบาท

ศูนย์วิจัยและพัฒนาหมูดำดอยตุงพัฒนาเป็นต้นแบบการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มหมู และระบบป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good Farming Management: GFM) ซึ่งได้รับการรับรองโดยปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย ในปี 2566 ศูนย์วิจัยและพัฒนาหมูดำดอยตุงได้รับยกย่องให้เป็นต้นแบบในการควบคุมการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในหมู (African Swaine Fever: ASF) ของพื้นที่ภาคเหนือ โดยเป็นพื้นที่เดียวที่ไม่มีการระบาดของโรค เนื่องจากมีระบบป้องกันและควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพ และภายหลังจากสิ้นสุดวิกฤตการระบาดของโรค AFS แล้ว ศูนย์วิจัยและพัฒนาหมูดำดอยตุงยังเป็นแหล่งผลิตพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์หมูทดแทนให้กับศูนย์ศึกษาและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ และเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูในพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย อีกทั้งยังพัฒนาเป็นฟาร์มรักษ์โลก กล่าวคือ มีการจัดการระบบเลี้ยงและโรงเรือนให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนน้อยที่สุด โดยไม่ปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ ไม่สร้างกลิ่นรบกวนและถูกสุขอนามัย

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2566 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ได้ผลักดันให้หมูดำดอยตุงได้รับการขึ้นทะเบียนสัตว์พื้นเมืองประจำถิ่นประจำปี 2566 โดยการรับรองจากสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ ซึ่งถือว่าเป็นการรับรองสายพันธุ์สัตว์พื้นเมืองที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาด รวมถึงเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิต ตลอดจนการอนุรักษ์มรดกทางพันธุกรรมเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

พร้อมกันนี้ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ยังได้ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เชียงใหม่ กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ เขต 5 ศึกษาลักษณะซากและคุณภาพเนื้อหมูดำดอยตุงเปรียบเทียบกับเนื้อหมูขุนพันธุ์ลูกผสม การเลี้ยงหมูดำดอยตุงได้เปรียบกว่าหมูขุนเนื่องจากมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า เนื่องจากหมูดำดอยตุงสามารถกินอาหารที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติในพื้นที่ได้ เช่น รำข้าว ต้นกล้วย และจากการศึกษาทดลองแปรรูปเนื้อหมูดำดอยตุงเป็นผลิตภัณฑ์หมูแปรรูปประเภทต่าง ๆ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุขแล้ว 7 รายการ ได้แก่ แหนมหมูดำดอยตุง ไส้กรอกต้มหมูดำดอยตุง และแฮมหมู 5 ชนิด ได้แก่ ลาโด้หมูดำดอยตุง แพนแชตต้าร์หมูดำดอยตุง เซอร์ลอยน์หมูดำดอยตุง พาร์ม่าแฮมหมูดำดอยตุง และคอปปาหมูดำดอยตุง และมีแผนวางจำหน่ายในร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไป

3. การส่งเสริมวานิลลา

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สามารถผลิตฝักวานิลลาเกรด A และ B ได้ร้อยละ 65 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 51 ในปี 2565 และพัฒนากระบวนการแปรรูปฝักวานิลลาแห้งจนได้ปริมาณสารวานิลลินธรรมชาติ (สารที่ให้กลิ่นหอม) ได้สูงสุดที่ 2.09 กรัมต่อวานิลลาแห้ง 100 กรัม ใกล้เคียงกับสารวานิลลินจากตัวอย่างฝักวานิลลาแห้งจากประเทศมาดากัสการ์ที่ 2.11 กรัมต่อวานิลลาแห้ง 100 กรัมและจากประเทศอินโดนีเซียที่ 1.84 กรัมต่อวานิลลาแห้ง 100 กรัม มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้นำฝักวานิลลาแห้งไปพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มโดยใช้วานิลลาเป็นวัตถุดิบสำหรับร้านคาเฟ่ดอยตุง

ทั้งนี้ การประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนปลูกวานิลลาพบว่า ในพื้นที่ 1 งาน เกษตรกรสามารถปลูกวานิลลาได้ 100 ต้น ต้นทุนการผลิตคิดเป็นเงิน 49,000 บาท จะสามารถเริ่มมีรายได้จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตในปีที่ 3 และเริ่มมีผลกำไรในปีที่ 5

4. การส่งเสริมโกโก้

ที่ผ่านมา เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เคยได้รับการชักชวนจากบริษัทเอกชนนอกพื้นที่ให้ปลูกต้นโกโก้ แต่ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่ชัดเจนและเพียงพอ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ บริษัท กาดโกโก้ จำกัด และศูนย์นวัตกรรมการวิจัยและพัฒนาโกโก้ไทยเพื่อความยั่งยืน (The Innovation Center for Research and Development of Sustainable Cocoa Thailand: ISTC) สำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (School of Agricultural Resources, Chulalongkorn University: CUSAR) พัฒนากระบวนการผลิตและคุณภาพโกโก้ตลอดห่วงโซ่มูลค่าและเชื่อมต่อตลาดให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ ในปี 2566 ได้พัฒนากระบวนแปรรูปเมล็ดโกโก้แห้ง โดยรับซื้อผลโกโก้สดจากเกษตรกร 14 คน จำนวน 1,414 กิโลกรัม มูลค่า 9,357 บาท เพื่อใช้ในการทดลองหมักและตากเมล็ดโกโก้และได้จัดส่งตัวอย่างเมล็ดแห้งที่ได้ไปตรวจสอบคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก

การวิจัยดังกล่าวทำให้มีองค์ความรู้พร้อมใช้ให้เกษตรกรสามารถลงมือปฏิบัติได้ทันที โดยไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากการลองผิดลองถูก อีกทั้งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคอยให้คำปรึกษา เกื้อกูลการพัฒนาตลอดห่วงโซ่มูลค่า ร่วมกับภาคีเพื่อยกระดับอาชีพเกษตรกรรมและสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ในพื้นที่อีกด้วย

การศึกษาในโรงเรียน

การส่งเสริมผู้ประกอบการในชุมชน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ พัฒนาบุคลากร กลไก และระบบการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการศึกษาภาคบังคับของโรงเรียนในพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย รวมทั้งอำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 39 โรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีใน 37 โรงเรียน
- การพัฒนาภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ด้วยกระบวนการใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-based Learning: TBL) ใน 39 โรงเรียน
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning: PBL) ใน 8 โรงเรียน
- การเสริมสร้างพัฒนาการงานพื้นฐานทักษะอาชีพใน 10 โรงเรียน

ในปี 2566 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ออกแบบการสอนและสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Instruction: DI) ในการอ่านและเขียนภาษาไทย โดยพัฒนาจากผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ กลุ่มครูยังได้ร่วมกันแก้ไข เพิ่มเติมเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ได้มาตรฐานและปรับปรุงคู่มือการจัดการเรียนรู้ PBL ให้มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่ายจากประสบการณ์ของผู้ใช้งานจริง

พร้อมกันนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมอาชีพใกล้ตัวที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เช่น การประดิษฐ์จากวัสดุในพื้นที่ การเกษตร และการประกอบอาหาร เป็นต้น นำร่องดำเนินการใน 3 โรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง และโรงเรียนบ้านป่าซางนาเงิน และ 2 โรงเรียนในอำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนโชติคุณเกษม และโรงเรียนบ้านสุขฤทัย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดอบรม นิเทศก์ เพื่อเสริมศักยภาพให้กับเครือข่ายครูแกนนำทั้งระดับชั้นอนุบาล ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต่อได้ด้วยตนเองในอนาคต

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้สนับสนุนครูอัตราจ้างจำนวน 7 คนใน 4 โรงเรียนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง และโรงเรียนบ้านห้วยอื้น อำเภอแม่ฟ้าหลวง และโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์5 อำเภอแม่สาย เพื่อให้มีครูตามสาขาวิชาเอกที่ขาดแคลนและสาขาอาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาไทย ปฐมวัย งานช่างและเกษตร ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ใน 8 โรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เช่นโครงการชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัยเพื่อส่งเสริมภาวะโภชนาการของนักเรียน การประกวดโรงเรียนที่มีการจัดการขยะดีเด่น และการประกวดผลงานจากวัสดุเหลือใช้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อม

การเรียนรู้นอกห้องเรียน

พื้นที่การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน (ศูนย์เด็กใฝ่ดี)

พื้นที่การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน (ศูนย์เด็กใฝ่ดี) สร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองดี มีความสามารถ และมีภูมิคุ้มกันเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และพื้นที่ใกล้เคียงผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และการลงมือทำ

ในปี 2566 ศูนย์เด็กใฝ่ดีประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเข้าถึงเยาวชนกลุ่มเป้าหมายและสร้างการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาพื้นที่มากขึ้น ส่งผลให้มีจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการทั้งหมด 607 คน จากสมาชิกสะสมรวม 1,694 คน มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปี 2565 รวม 213 คน โดยร้อยละ 84.35 เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่มีอายุระหว่าง 8 - 18 ปี กิจกรรมและสถานที่ที่ปรับปรุงเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของเยาวชนในพื้นที่มากขึ้น เช่น การปรับกิจกรรมแนะแนวและส่งเสริมอาชีพเดือนละ 1 อาชีพ การแลกเปลี่ยนพื้นที่กิจกรรมระหว่างศูนย์เด็กใฝ่ดีและชมรมนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี เช่น ชมรมดนตรี ชมรมคหกรรม นอกจากนี้ ยังพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เป็นอาชีพของคนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เช่น นักหัตถกรรม นักเกษตร นักสิ่งแวดล้อม นักทำอาหาร นักทำขนมไทย นักออกแบบเครื่องแต่งกาย ช่างทั่วไปและช่างตัดเย็บ รวมถึงอาชีพนักค้าขายออนไลน์ซึ่งเป็นอาชีพที่เยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่จับต้องได้และสร้างแรงบันดาลใจต่อยอดอาชีพในถิ่นฐานบ้านเกิดให้กับเยาวชน

ทุนการศึกษา

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มอบทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีให้นักศึกษา 22 คนในสถาบันการศึกษา 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 2 คน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 คน และวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 3 คน สาขาการเรียนของนักเรียนทุนสอดคล้องกับอาชีพที่เป็นที่ต้องการในพื้นที่ ได้แก่ นักบัญชี ครู นักจัดการสิ่งแวดล้อม นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล และนักเขียนโปรแกรม รวมถึงมองหาภาคีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนมากขึ้นในปีการศึกษาต่อไป

ในปี 2566 ผู้ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำเร็จการศึกษา 18 คน และมีนักเรียนทุนที่สำเร็จการศึกษาและกลับมาทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รวมทั้งสิ้น 20 คน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดหลักสูตรพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตสำหรับการเรียนและการทำงาน สร้างเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มนักเรียนทุน และสร้างความรักความผูกพันต่อถิ่นฐานบ้านเกิด

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดกิจกรรมค้นหาตัวเองให้กับเยาวชนรวม 210 คนและกิจกรรมนักธุรกิจรุ่นเยาว์ Young Entrepreneur จำนวน 90 คน เพื่อเป็นแนวทางเริ่มต้นในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ยังร่วมกับโรงเรียนป่าซางนาเงิน โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี และโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงพัฒนามุมแนะแนวด้านวิชาการและอาชีพ

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสริมสร้างเครือข่ายป้องกันยาเสพติด

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดกิจกรรมหลักสูตรสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กเยาวชนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (ระยะสั้น) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ในพื้นที่ 4 จังหวัดยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ส. ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 2,339 คน คิดเป็นร้อยละ 116.95 ของเป้าหมาย 2,000 คน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนอายุ 9-18 ปี ค่าเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รวมทุกหลักสูตรพบว่า เยาวชนมีค่าคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมเปรียบเทียบกับหลังก่อนร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.11

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ออกแบบหลักสูตรและพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ "เกมโรงเรียนต้องคำสาป" สำหรับตัวแทนเด็กและเยาวชนอายุ 9-12 ปี และ "เกมการแพร่ระบาดสิ่งเสพติด" สำหรับตัวแทนเด็กและเยาวชนอายุ 13-15 ปี โดยเน้นการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลกระทบของภัยยาเสพติดที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เยาวชนนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อในโรงเรียน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ พัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับชุดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) ภาษาต่างประเทศ รวมถึงสอดแทรกทักษะเพื่อป้องปรามภัยคุกคามทางออนไลน์ เช่น การพนันและมิจฉาชีพออนไลน์ โดยไม่ทิ้งการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) รวมถึงศีลธรรมจริยธรรม นอกจากนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลายหลักสูตรสะท้อนว่ากิจกรรมต่าง ๆ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเป็นที่ต้องการของเยาวชน ผู้ปกครอง โรงเรียน และภาคีร่วมพัฒนา มีโอกาสในการขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่พร้อมกับการขยายภาคีเครือข่ายต่อไป

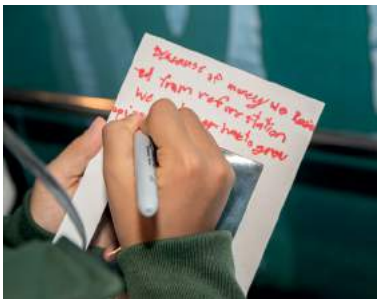

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมือง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมืองเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนที่อาจหาไม่ได้ในเมืองใหญ่ และเรียนรู้ผ่าน "ศาสตร์" และ "ศิลป์" ตามปรัชญาในการดำเนินพระชนม์ชีพของสมเด็จย่า โดยมุ่งหวังให้องค์ความรู้และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นสื่อกลางการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่หลากหลายในเรื่องธรรมชาติ งานฝีมือ และวัฒนธรรมเพื่อเปิดหัวใจ ประสาทสัมผัสและประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนในเมืองให้กว้างขึ้น และโอบรับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและธรรมชาติ รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้พัฒนากิจกรรมและหลักสูตรเรียนรู้ธรรมชาติ และงานฝีมือตลอดทั้งปี ทั้งในรูปแบบการจัดค่าย เช่น ค่ายเด็กใฝ่ดี ค่ายธรรมชาติ กิจกรรมครอบครัว กิจกรรมเรียนรู้ธรรมชาติ เช่น นักสืบสายน้ำ นักสืบสายลม นักผสมเกสร มือใหม่หัดดูนก ดูดาว รวมถึงกิจกรรมเวิร์กช็อปงานฝีมือที่เกี่ยวกับธรรมชาติและงานหัตถกรรมของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เช่น ศิลปะจากสีน้ำธรรมชาติ สร้างลวดลายจากแสงแดด ทำสมุดกระดาษสา ยิงพรม ระบายสีเซรามิก มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 1,752 คน

ชาวบ้านได้อะไร 2566

เศรษฐกิจ

เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

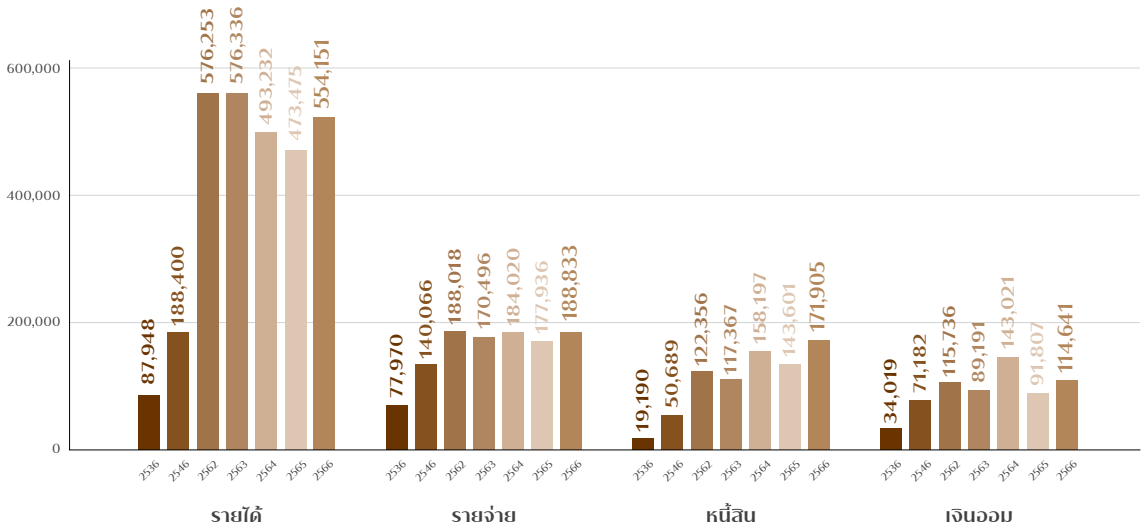

สังคม

สัดส่วนประชากร

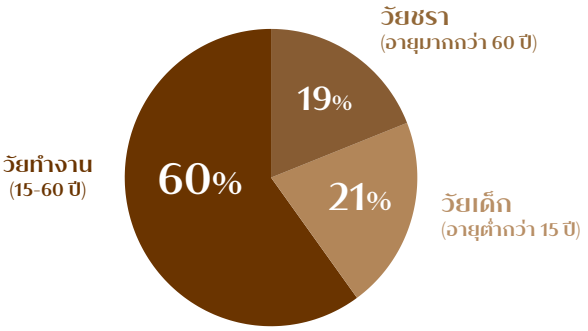

โอกาสทางการศึกษา

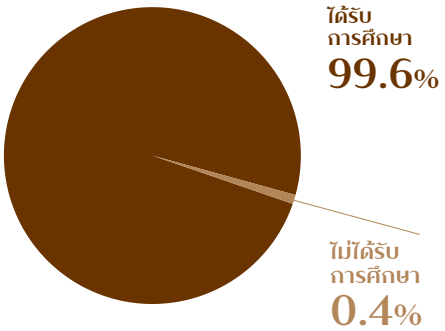

ระดับการศึกษา

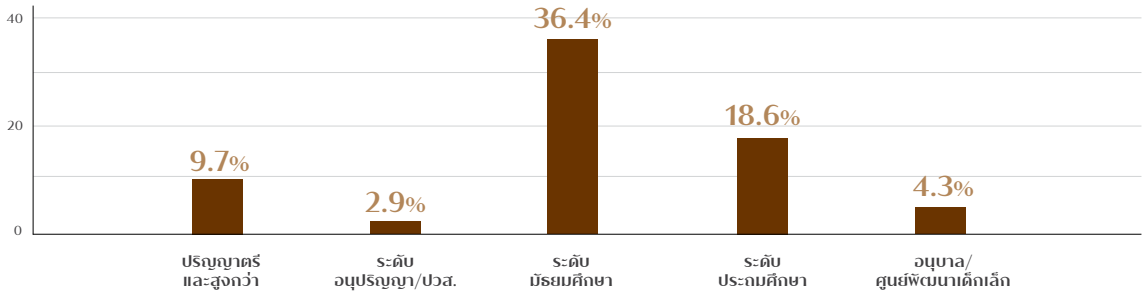

สิ่งแวดล้อม

การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

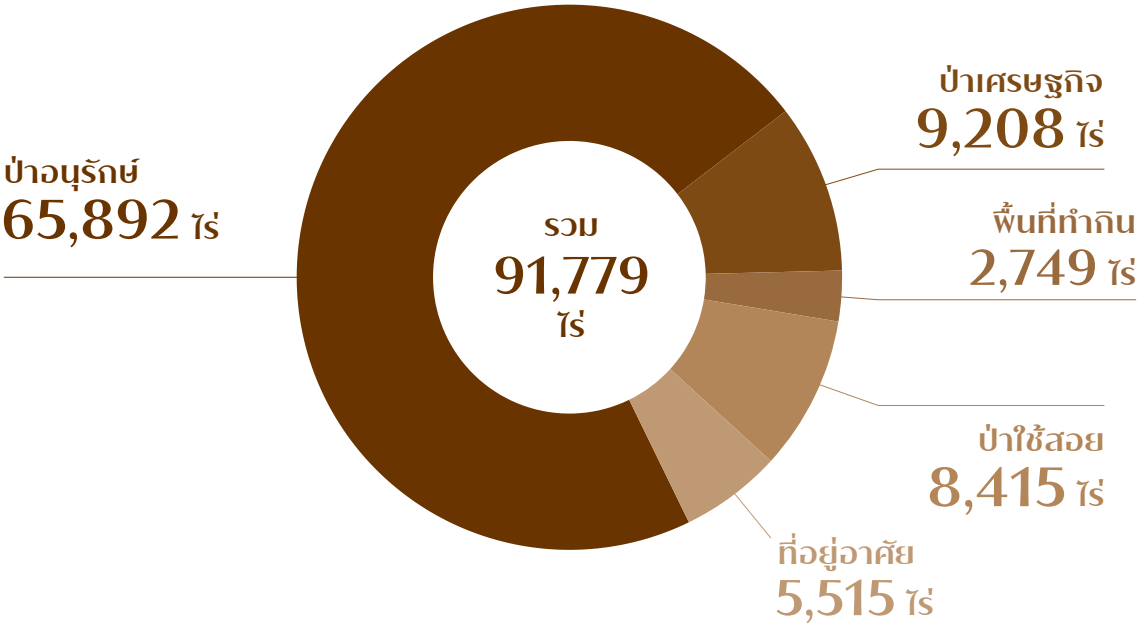

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ในปี 2566 ผลการสำรวจศึกษาพันธุ์ไม้ดั้งเดิมในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ พบพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ จำนวน 16 ชนิด รวมตั้งแต่ปี 2547 - 2566 พบพันธุ์ไม้แล้วทั้งสิ้น 1,379 ชนิด อยู่ใน 181 วงศ์

- รายงานการเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายของนกในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ พบเห็นนกทั้งหมด 1,338 ครั้ง จำนวน 268 ชนิด แบ่งเป็นนกหายาก 10 ชนิด เช่น นกปีกแพรเขียวนกปีกแพรสีม่วง นกเดินดงอกดำ นกอพยพ จำนวน 66 ชนิด เช่น นกเด้าลม เหยี่ยวทะเลทรายนกจับแมลงคอแดง นกจับแมลงสีฟ้าอ่อน
- ผลการประเมินความหลากหลายทางระบบนิเวศสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมโดยวิธีการตั้งกล้องดักถ่าย จำนวน 30 จุด กระจายทุก 2 ตารางกิโลเมตร พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 6 กลุ่ม 26 ชนิด

เปรียบเทียบการเกิดไฟป่า

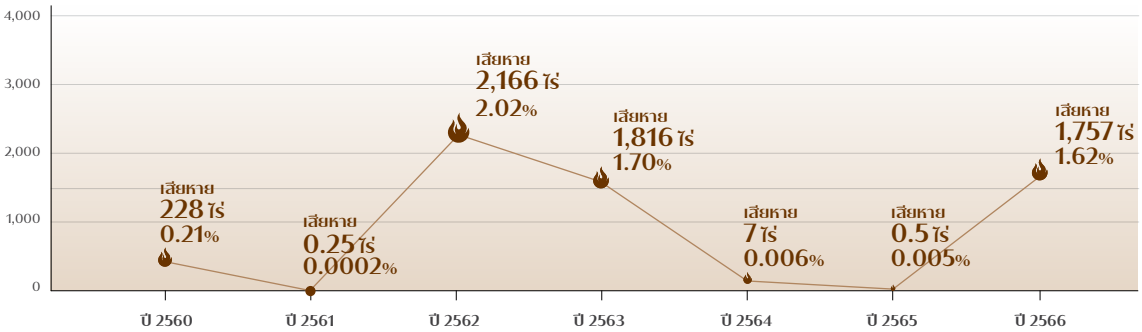

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2515 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
313 หมู่ 7 บ้านป่าจิ้ว ตำบลรอบเวียง
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พื้นที่ 150 ไร่

ผู้รับประโยชน์
2515 – ปัจจุบัน
เยาวชนชาวไทยภูเขา
ในพื้นที่ห่างไกลการศึกษา

2546 - ปัจจุบัน
นักท่องเที่ยว
12,000 -15,000 คนต่อปี

ความเป็นมาของโครงการ

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงหรือที่รู้จักกันในนามไร่แม่ฟ้าหลวง เดิมเป็นสำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ชื่อเดิมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ) เป็นสถานที่ดำเนินโครงการผู้นำเยาวชนชาวไทยภูเขา (Hill Tribe Youth Leadership) ระหว่างปี 2522 - 2528 โดยให้ที่พักอาศัยและสอนทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นให้แก่เยาวชนจากถิ่นห่างไกลในภาคเหนือที่การศึกษายังเข้าไม่ถึงได้มีโอกาสเข้ามารับการศึกษาจากโรงเรียนในจังหวัดเชียงราย หรือ "นักเรียนทุนไร่แม่ฟ้าหลวง" จึงเป็นที่มาของพันธกิจในการ "ปลูกคน" หรือสร้างคนนั่นเอง

ภายหลังเมื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและการศึกษาเข้าถึงชุมชนที่ห่างไกลมากขึ้นแล้ว อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงจึงรับนักเรียนทุนลดลงและพัฒนามาเป็นสถานที่เก็บรักษาและจัดแสดงนิทรรศการงานพุทธศิลป์ล้านนาเก่าแก่ โบราณวัตถุอายุนับศตวรรษ และศิลปวัตถุที่ทำมาจากไม้สัก อีกทั้งยังมีนิทรรศการหมุนเวียนจัดแสดงอย่างต่อเนื่อง เปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปเข้าชมตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงรายและยังเป็นสถานที่ต้อนรับอาคันตุกะระดับประเทศมาจนปัจจุบัน

ผลการดำเนินงานปี 2566

พระมหากรุณาธิคุณ "แม่ฟ้าหลวง" 28 ปีมิรู้ลืม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับจังหวัดเชียงรายจัดพิธีถวายขันดอกแม่ฟ้าหลวง เพื่อถวายสักการะและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในวาระครบ 28 ปีวันคล้ายวันสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2566 โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนตกแต่งขบวนเข้าร่วมสักการะถึง 99 ขบวน

"อย่างไร่แม่ฟ้าหลวง" อย่างปราณีต อย่างงดงาม เรียบง่ายและสง่างาม

ในวันที่ 18 กรกฎาคมของทุกปีเป็นวันเปิดนิทรรศการหมุนเวียนประจำปีของอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง ในปี 2566 ใช้ชื่อนิทรรศการว่า "อย่างไร่แม่ฟ้าหลวง" เพื่อแสดงจุดยืนของอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงในงานศิลปะและเชิดชูพระเมตตาของแม่ฟ้าหลวงผู้ทรงคุณูปการแก่การศึกษาและศิลปะของชาติ โดยคัดเลือกงานศิลปะอันปราณีตที่สะท้อนประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมมาจัดแสดงร่วมกับผลงานศิลปวัตถุร่วมสมัย มีผู้ที่สนใจเข้าชมนิทรรศการจำนวน 5,499 คน

Light of Life: นิทรรศการแสงไฟ กลไก และภาพเงา

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดงาน Light of Life นิทรรศการแสงไฟ กลไก และภาพเงา ร่วมกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) ผลักดันให้จังหวัดเชียงรายเป็น "เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ" นำเสนอผลงานศิลปะจัดตั้งและแสงไฟสีขาวรวม 20 ชิ้น สะท้อนการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่เปรียบเสมือนแสงสว่างส่องนำทางสังคมเสมอมา

งานจัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม 2565 - 28 พฤษภาคม 2566 ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีผู้เข้าร่วมงาน 9,794 คน

โครงการขยายผล ในประเทศ

โครงการร้อยใจรักษ์

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2561 - 2572

พื้นที่โครงการ
ลุ่มน้ำห้วยเมืองงาม 4 หมู่บ้านหลัก ได้แก่ หมู่บ้านเมืองงามเหนือ หมู่บ้านเมืองงามใต้ หมู่บ้านห้วยส้าน หมู่บ้านหัวเมืองงาม และ 20 หมู่บ้านย่อยในตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ รวมพื้นที่โครงการ 37,119 ไร่

ผู้รับประโยชน์
1,194 ครัวเรือน
ประชากร 4,485 คน

ปัญหาในพื้นที่เมื่อเริ่มโครงการ

1. ชาวบ้านยากจน เนื่องจากขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
2. น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอในหน้าแล้ง และไม่มีระบบชลประทาน
3. มีผู้เสพ ผู้ค้าและกลุ่มอิทธิพลเครือข่ายยาเสพติดในพื้นที่
4. เกษตรกรขาดองค์ความรู้เรื่องเกษตรและปศุสัตว์ ใช้สารเคมีในปริมาณมาก ดินเสื่อมคุณภาพ

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการร้อยใจรักษ์มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนมาตรการและนโยบายของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ด้วยปัจจุบัน สถานการณ์ยาเสพติดได้แพร่ระบาดในพื้นที่ชุมชนเมืองในรูปแบบการผลิต การจำหน่าย และการลำเลียง โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โครงการร้อยใจรักษ์จึงนำแนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในบริบทชุมชนเมือง และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนเป้าหมายที่เคยมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมผิดกฎหมายต่าง ๆ ให้หันมาประกอบอาชีพสุจริตแทน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนในชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาต่อไปได้ด้วยตนเอง

ผลการดำเนินงานปี 2566

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงมุ่งเน้นกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านอย่างรอบด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม ปศุสัตว์ หัตถกรรม และการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ภายในครัวเรือน ตลอดจนจัดอบรมพัฒนาศักยภาพชุมชน ในขณะเดียวกันก็ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาธารณสุข และตรวจติดตามยาเสพติดอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมการจัดการขยะและกองทุนป้องกันและจัดการไฟป่าในพื้นที่ร่วมกับชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ

เกษตรกรรม มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ผลิตสารชีวภัณฑ์และน้ำส้มควันไม้แจกจ่ายให้เกษตรกรในพื้นที่ใช้ควบคุมแมลงและโรคพืช เพื่อลดรายจ่ายและลดการใช้สารเคมี นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งกองทุนปุ๋ยเพื่อให้เกษตรกรสามารถซื้อปุ๋ยที่มีคุณภาพได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาด ร่วมกับการผสมปุ๋ยสูตรแม่นยำแจกจ่ายให้เกษตรกรในพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 58,296 กิโลกรัม ในขณะเดียวกัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้สนับสนุนกล้าผักสวนครัวให้กับทุกครัวเรือนในพื้นที่โครงการ สามารถลดรายจ่ายค่าอาหารลงได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 1,260 บาทในระยะเวลา 6 เดือน และยังได้จัดกิจกรรมเด็กปลูกผักเพื่อให้ความรู้และทักษะในการปลูกและดูแลพืชแก่เด็กนักเรียนจำนวน 130 คน

กิจกรรมเพิ่มรายได้ที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สนับสนุนในปี 2566 ได้แก่ ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชระยะสั้น เช่น ฟักทองมินิ-ญี่ปุ่น เมล็ดพันธุ์ข้าวอิโต เสาวรส เคพกูสเบอร์รี่ และเก็กฮวย รวมถึงให้เกษตรกรยืมปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ปุ๋ย สารเคมีป้องกันโรคและแมลงเป็นทุนตั้งต้นในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน สร้างรายได้ทางตรงจากผลผลิต 11,837,786 บาท สนับสนุนต้นกล้าโกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจในอนาคต อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการเพาะเห็ดเพื่อการพาณิชย์ ผลผลิตรวม 14,973 กิโลกรัม รายได้รวม 628,836 บาท อบรมและส่งเสริมเกษตรกรไม้ตัดดอก รายได้รวม 355,140 บาท พร้อมกันนี้ยังได้สนับสนุนชุดตรวจสารพิษในการเกษตร เพื่อสุ่มตรวจสารพิษตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรว่าตรงตามมาตรฐานตลาดหรือไม่

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพโดยจัดอบรมพัฒนาคุณภาพและเพิ่มผลผลิตพืช 14 ครั้ง มีเกษตรกรเข้าอบรมจำนวน 255 คน จัดประชุมเกษตรกรผู้ปลูกฟักทองหลังการเก็บเกี่ยว จำนวน 45 คน และร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 19 เชียงใหม่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน 3 ครั้ง มีผู้เข้าอบรมจำนวน 55 คน

ปศุสัตว์และประมง เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงพื้นที่ให้คำแนะนำเรื่องการเลี้ยง การอภิบาล การจัดการโรงเรือน และให้บริการสัตวบาลสุกรทั้งสิ้น 1,081 ตัว ลดรายจ่ายค่าวัคซีนและการรักษาพยาบาลให้เกษตรกรได้ทั้งสิ้น 18,036 บาท นอกจากนี้ยังได้ผลิตอาหารสุกรจากหยวกกล้วยหมักและจำหน่ายให้เกษตรกรจำนวน 34 ครัวเรือน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพในราคาไม่แพง สามารถลดต้นทุนส่วนต่างจากการซื้ออาหารสัตว์คิดเป็นมูลค่า 102,500 บาท อีกทั้งยังได้จัดกิจกรรมเยาวชนเลี้ยงไก่เพื่อให้เด็กนักเรียนในพื้นที่มีความรู้และทักษะในการดูแล

สัตว์ปีก รวมถึงได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้มอบพันธุ์ปลาตะเพียนและปลานิลให้กลุ่มชาวบ้านที่มีบ่อปลาในพื้นที่ จำนวน 84 คน และมอบลูกกบจำนวน 21,600 ตัว พร้อมอุปกรณ์เลี้ยงกบนา (กระชังบก) ให้ชาวบ้านที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน จำนวน 54 คน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนและต่อยอดเป็นอาชีพเสริม

หัตถกรรม ในปี 2566 กลุ่มหัตถกรรมผลิตสินค้าให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จำนวน 26,758 ชิ้น และสินค้าหัตถกรรมชุมชนร้อยใจรักษ์ จำนวน 3,401 ชิ้น สร้างรายได้ทั้งสิ้น 1,367,444 บาท

เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยการแปรรูป มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าที่มีอยู่ในชุมชน ในปี 2566 ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ฟักทองทอด น้ำเก๊กฮวย และน้ำกระเจี๊ยบเพิ่มจากรายการสินค้าเดิม ยอดจำหน่ายสินค้าแปรรูปทั้งหมดที่ขายในกาดหลวงร้อยใจรักษ์และช่องทางออนไลน์รวมทั้งสิ้น 670,311.20 บาท นอกจากนี้ โรงสีข้าวชุมชนได้ดำเนินการรับซื้อข้าวเปลือก 218,787 กิโลกรัมจากชาวบ้านเพื่อแปรรูปเป็นข้าวสารและจำหน่ายให้กับชาวบ้าน หน่วยงาน และร้านค้าในพื้นที่ คิดเป็นรายได้ 2,324,010 บาท

ท่องเที่ยว สวนร้อยใจรักษ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ในพื้นที่ที่สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชน ในปี 2566 มีนักท่องเที่ยวเข้าชมสวนจำนวน 29,841 คน รายได้จากค่าบัตรเข้าชมสวนรวม 1,167,120 บาท ส่วนตลาดชุมชนร้อยใจรักษ์มีนักท่องเที่ยวมาจับจ่ายใช้สอย 58,091 คน สามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าเกษตรที่ตลาดและช่องทางทางออนไลน์รวมทั้งสิ้น 5,579,890 บาท นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้จัดอบรมมัคคุเทศก์น้อยและจัดการศึกษาดูงานโฮมสเตย์ จำนวน 4 ครั้ง ให้กับเยาวชนในพื้นที่รวม 73 คน เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของเยาวชนและสร้างแรงจูงใจต่ออาชีพให้บริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในอนาคต

ด้านสังคม

การพัฒนาด้านการศึกษา ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ติดตามประเมินผลครูและการจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี การพัฒนาภาษาไทย และการเสริมสร้างพัฒนาการงานพื้นฐานทักษะอาชีพจากโครงการพัฒนาดอยตุงฯ

สาธารณสุขและสุขอนามัย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอาสาทำดีรุ่นที่ 1-10 รวมทั้งสิ้น 37 ครั้ง ใน 17 หมู่บ้าน และในเดือนกันยายน 2566 ผู้นำและชาวบ้านได้ต้อนรับอาสาทำดีรุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 57 คนกลับสู่ชุมชน นอกจากนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดได้ร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ประเมินหมู่บ้านปลอดยาเสพติด หมู่บ้านที่ผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 ของหมู่บ้านที่เข้ารับการประเมินในปี 2566

ทั้งนี้ เพื่อให้ชุมชนมีน้ำสะอาดบริโภคอย่างทั่วถึงในราคาย่อมเยา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ให้บริการตู้จำหน่ายน้ำดื่มในชุมชน สามารถลดรายจ่ายของชาวบ้านในการซื้อน้ำบริโภคได้เฉลี่ยเดือนละ 3,106 บาท อีกทั้งยังได้ร่วมกับอำเภอแม่อาย อำเภอฝาง และอำเภอไชยปราการจัดโครงการให้บริการคัดกรองและรักษาผู้ป่วยตาต้อกระจกเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 71 พรรษา ณ โรงพยาบาลอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 27-29 กรกฎาคม 2566 มีชาวบ้านเข้ารับบริการ 106 คน

ด้านสิ่งแวดล้อม

การจัดการขยะ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับผู้อำนวยการกองสาธารณสุขตำบลท่าตอน นำตัวแทนหมู่บ้านการจัดการขยะต้นแบบ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านเมืองงามเหนือ หมู่บ้านห้วยส้าน หมู่บ้านกลางนา และหมู่บ้านยะผ่าลงพื้นที่สำรวจให้ความรู้ ประชาคมชาวบ้านและร่วมทำข้อตกลงการจัดการขยะในหมู่บ้านเพื่อลดปริมาณขยะและปลูกจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้เก็บตัวอย่างน้ำอุปโภคบริโภคจาก 25 หย่อมบ้านเพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำและหาแนวทางบำบัดน้ำเสียร่วมกับชุมชนต่อไป

กองทุนไม่มีไฟป่า ในปี 2566 มีไฟป่าเกิดขึ้นในพื้นที่ 715 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.37 ของพื้นที่ป่าในโครงการ จำนวน 21,222 ไร่ เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งและไฟป่าที่ลุกลามมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ความสำเร็จในการควบคุมไฟป่าไม่ให้ลุกลามมาจาก "กองทุนไม่มีไฟป่า" ที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดตั้งขึ้นร่วมกับชุมชนเพื่อป้องกันและจัดการไฟป่า

ชาวบ้านได้อะไร 2566

เศรษฐกิจ

เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ต่อครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/ปี)

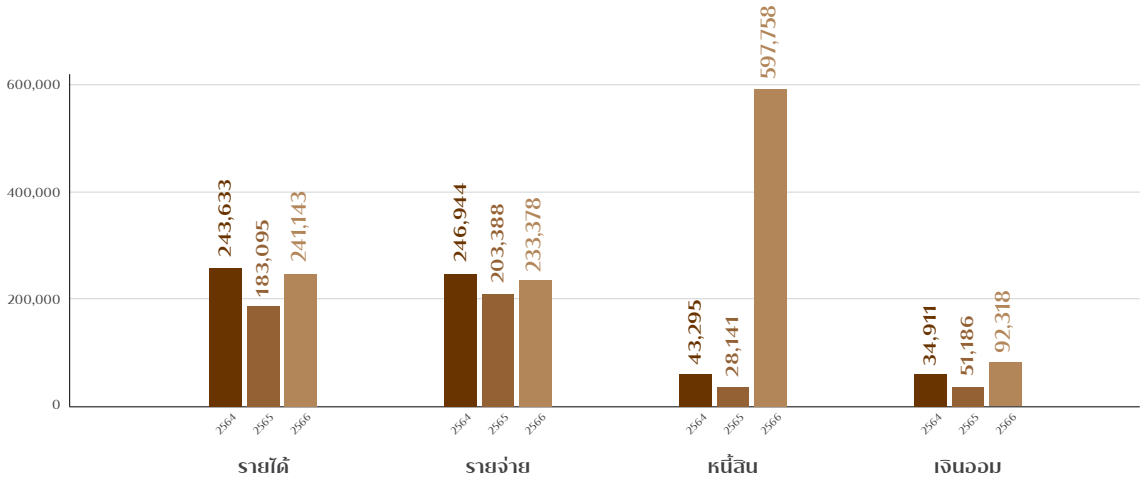

สิ่งแวดล้อม

เปรียบเทียบการเกิดไฟป่า

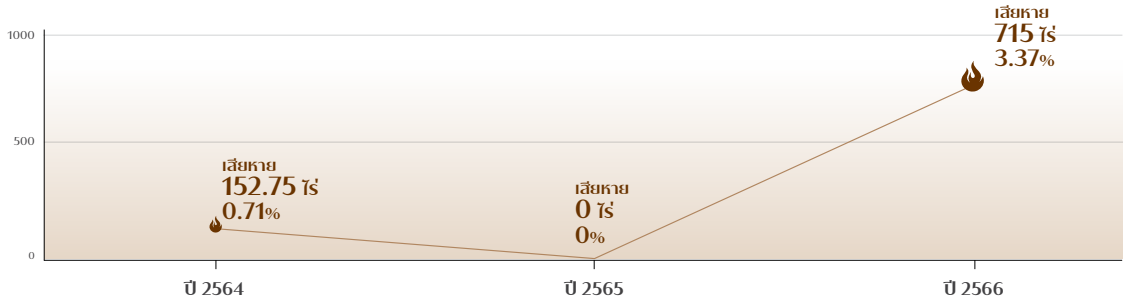

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิต ในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะ	ปีที่ดำเนินโครงการ	พื้นที่โครงการ	ผู้รับประโยชน์
1	2563 – 2568	จำนวน 16 แห่ง ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน พื้นที่ 18,372.01 ไร่	2,954 ครัวเรือน ประชากร 8,609 คน
2	2564 – 2569	จำนวน 36 แห่ง ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ กำแพงเพชร อุทัยธานี กระบี่ พื้นที่ 28,303.28 ไร่	7,805 ครัวเรือน ประชากร 21,516 คน
3	2566 - 2571	จำนวน 75 แห่ง ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ยโสธร อำนาจเจริญ พื้นที่ 96,546.04 ไร่	12,307 ครัวเรือน ประชากร 38,074 คน

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีเป้าหมายร่วมกับภาคเอกชนเพื่อวางระบบการประเมินการกักเก็บคาร์บอน (คาร์บอนเครดิต) ภาคป่าไม้ภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับระบบการแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิตให้เพียงพอสำหรับการจำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคธุรกิจในอนาคต

คาร์บอนเครดิตเป็นกลไกที่ตอบโจทย์ให้ชุมชนที่ดูแลป่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน ในขณะเดียวกันโครงการนี้ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้ ทั้งยังช่วยลดการสูญเสียพื้นที่ป่า ลดอัตราการเกิดไฟป่า ลดปัญหาฝุ่นควัน pm 2.5 จากไฟป่า รวมทั้งมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาคนว่างงาน และหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันก็สามารถช่วยภาคเอกชนในการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจได้ด้วย

ภาคีร่วมพัฒนา

ภาครัฐ (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) มีบทบาทในการให้คำแนะนำแนวทางการดำเนินงาน และวิธีการติดตามประเมินผลโครงการที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

ภาคเอกชน มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดูแลป่าและพัฒนาอาชีพ และสนับสนุนความเชี่ยวชาญด้านการตลาด การพัฒนาสินค้า รวมถึงการอบรมพัฒนาศักยภาพชุมชน

ชุมชน มีบทบาทในการจัดตั้งกองทุน 2 ประเภท ได้แก่ กองทุนดูแลป่า และกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน บริหารจัดการกองทุนให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด จัดทำและบังคับใช้กฎระเบียบชุมชนในการใช้ประโยชน์และดูแลป่าชุมชนร่วมกัน

ผลการดำเนินงานปี 2566

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นโครงการแรกที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินการขับเคลื่อนงานพัฒนาเชิงประเด็น (Issue-based Development) โดยเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ในปี 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี 2608

ในปี 2566 โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มดำเนินโครงการระยะที่ 3 มีพื้นที่เป้าหมาย 3.5 เท่าของโครงการระยะที่ 2 ในปี 2565

ในระยะที่ 3 ภาคเอกชน 14 บริษัท[1] ให้การสนับสนุนงบประมาณรวมทั้งสิ้น 252,180,000 บาท ครอบคลุมพื้นที่ป่า 96,546.04 ไร่เป็นการให้การสนับสนุนในระยะยาวต่อชุมชนที่รักษาป่าทั้งหมดในโครงการโดยไม่เลือกชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แตกต่างจากโครงการที่ 1 และ 2 ที่เป็นการสนับสนุนครั้งเดียวในรูปแบบเงินบริจาคกิจกรรมเพื่อสังคมของภาคเอกชนต่อชุมชนใดชุมชนหนึ่งเท่านั้น โดยภาคเอกชนจะได้การประกันคาร์บอนเครดิตขั้นต่ำต่อไร่ 0.9 - 1.5 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดตั้งกองทุนดูแลป่า เช่น สร้างแนวกันไฟ ลาดตระเวนเฝ้าระวังไฟป่า สร้างฝายชะลอน้ำ ปลูกป่าเสริม รวมถึงกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น ตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ตั้งกลุ่มเลี้ยงโค ปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน และศึกษาดูงานหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ในการสำรวจและประเมินพื้นที่และการเกิดไฟป่าในพื้นที่เป้าหมาย โดยจัดทำภาพแผนที่แสดงจุดความร้อนและพื้นที่เผาไหม้ย้อนหลัง 5 ปี (2562 - 2566) ในพื้นที่ป่าชุมชนตามพรบ.ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 เพื่อใช้เป็นข้อมูลฐานในการประเมินจุดเสี่ยงและวัดประเมินผลการเกิดไฟป่า

สำหรับการวางแปลงพื้นที่โครงการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ปรับวิธีการสำรวจจากเดิมสำรวจ 1 ไร่ต่อพื้นที่ป่า 100 ไร่ในทุกพื้นที่มาเป็นการใช้หลักสถิติ[2] ในการกำหนดจุดวางแปลงตัวอย่างที่ต้องสำรวจ กระจายตามความอุดมสมบูรณ์ของป่า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดเวลาในการสำรวจพื้นที่ลงแต่ไม่กระทบต่อคุณภาพและมาตรฐาน พื้นที่ป่าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และชุมชนร่วมกันสำรวจได้รับการขึ้นทะเบียนโครงการ T-VER

การติดตามโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระยะที่ 1 และ 2 พบว่า หลายชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน และศูนย์อบรมโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนอื่นที่สนใจนำไปขยายผลต่อไป ตัวอย่างเช่น เครือข่ายชุมชนหมู่บ้านต้นผึ้ง ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบการดำเนินงาน

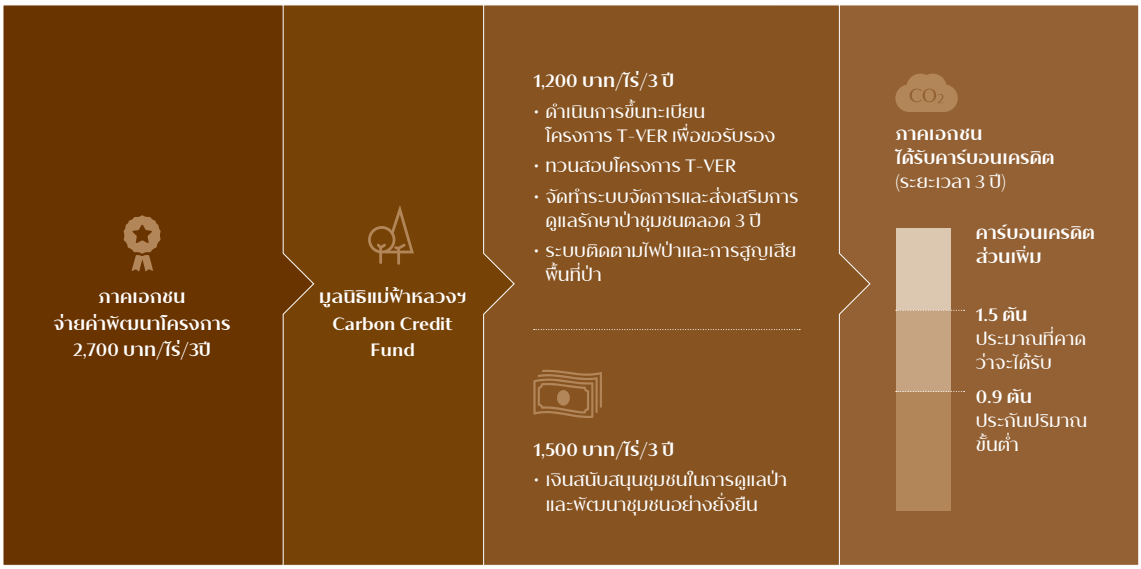

14 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไออาร์พีซีจำกัด (มหาชน) บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. น้ำมัน และการค้าปลีก จำกัด (มหาชน) บริษัท พีทีทีโกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารออมสิน บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูนิชาร์ม (ประเทศไทย) จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) บริษัท พฤกษาโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด

สิ่งแวดล้อม

เปรียบเทียบการเกิดไฟป่า

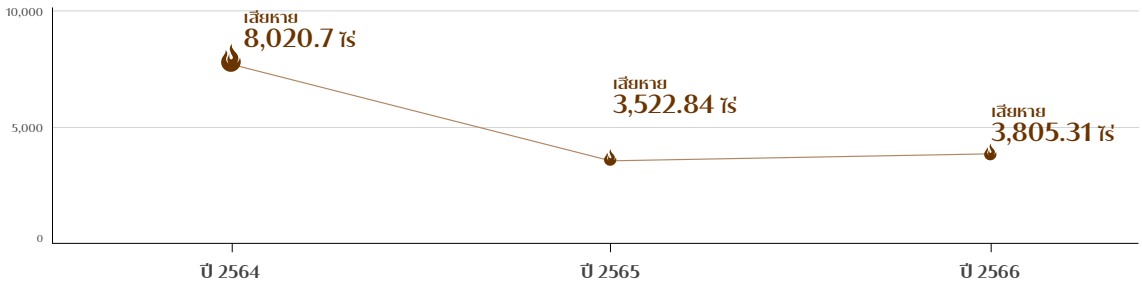

หมายเหตุ: พื้นที่โครงการระยะที่ 1-2 รวม 46,854.31 ไร่

โครงการศึกษาและพัฒนา การปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2549 - ปัจจุบัน

พื้นที่โครงการ
ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย
พื้นที่หมู่บ้านปางมะหัน 17,039 ไร่
พื้นที่หมู่บ้านปูนะ 33,327 ไร่
รวมพื้นที่โครงการ 50,366 ไร่

ผู้รับประโยชน์
2,670 คน
553 ครัวเรือน

ภาคีร่วมพัฒนา
มูลนิธิชัยพัฒนา

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่น ๆ เริ่มดำเนินการในปี 2548 เป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และมูลนิธิชัยพัฒนาตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการแก้ไขความยากจน แก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยเน้นการปลูกป่า "แบบปลูกเสริม" และปลูกป่า "แบบไม่ปลูก" ควบคู่กับพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้ให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

พื้นที่นี้เป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษาและทดลองปลูกชาน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าและเป็นโอกาสในการสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับชาวบ้านในระยะยาว

ปัญหาในพื้นที่เมื่อเริ่มโครงการ

1. ป่าต้นน้ำถูกบุกรุกทำลาย
2. ชาวบ้านปลูกพืชเชิงเดี่ยว ขาดการบริหารจัดการน้ำ มีข้าวไม่พอกิน
3. ชุมชนมีความขัดแย้งเรื่องการใช้น้ำและพื้นที่ทำกิน
4. ชาวบ้านขาดองค์ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและมีผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่

ผลการดำเนินงานปี 2566

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และเกษตรกรได้ร่วมกันดูแลจัดการแปลงชาน้ำมัน ตัดแต่งกิ่ง และเปลี่ยนยอดพันธุ์ดี 312,386 ต้น เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อต้นชาน้ำมัน ส่งผลให้ในปี 2566 มีปริมาณผลผลิตเมล็ดชาน้ำมัน 65,683 กิโลกรัม คิดเป็นรายได้ที่ชุมชนได้รับ 1,642,075 บาท

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ดำเนินการทดลองผลิตปุ๋ยหมักเปลือกชาน้ำมันร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตร และสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย เพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมี ลดปริมาณขยะ และลดปัญหาหมอกควันจากการเผาวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร โดยนำเปลือกชาน้ำมันกว่า 200 ตันต่อปีกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดขยะเป็นศูนย์ที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญ

นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมไก่ดำ 400 ตัวในรูปแบบกองทุนที่มีสัญญาผูกพัน เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ดำตามเงื่อนไขของกองทุนจะมีรายได้เฉลี่ยหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว 27,275 บาทต่อครัวเรือนต่อปี นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่แม่พันธุ์และพ่อพันธุ์ให้เกษตรกร เป็นผู้ประกอบการขายไก่พันธุ์ดี ในอนาคต จะสามารถสร้างรายได้ 69,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

ในปี 2566 อาชีพหัตถกรรมของกลุ่มสตรีขยายตัวขึ้น มีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 312 คน โดยเฉพาะกลุ่มสตรีเขตพื้นที่ปูนะที่ตั้งใจประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก นอกจากนี้ อาชีพหัตถกรรมยังเป็นทางเลือกให้ผู้พิการในชุมชนมีอาชีพและมีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี สร้างรายได้รวม 711,611 บาท

ในปี 2566 แม้ว่าจะมีเหตุไฟป่าที่เกิดขึ้นจากความแล้งและเชื้อเพลิงที่สะสมอยู่ในพื้นที่ป่าบ้าง แต่ด้วยความร่วมมือของชุมชน โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนชุมชน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกำหนดมาตรการป้องกันไฟป่า การทำขอบเขตแนวกันไฟ และเฝ้าระวังไฟป่า ทำให้สามารถดับไฟได้ทันท่วงที และมีความเสียหายโดยรวมร้อยละ 7.69

ชาวบ้านได้อะไร 2566

สิ่งแวดล้อม

การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

*รวมปางมะหันและปูนะ

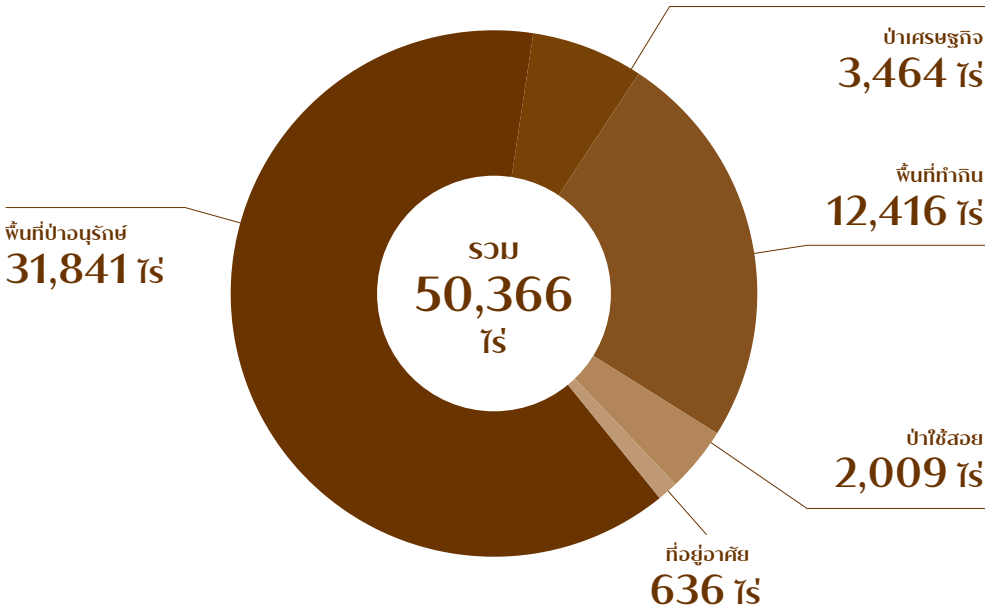

โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2563 - 2566

พื้นที่โครงการ
29 หมู่บ้านใน 4 ตำบล 3 อำเภอ จังหวัดน่าน ได้แก่ ตำบลยอด อำเภอสองแคว ตำบลน้ำป้าก อำเภอท่าวังผา และตำบลขุนน่าน ตำบลเปียงก่อ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
รวมพื้นที่โครงการ 250,000 ไร่

ผู้รับประโยชน์
6,042 คน

ภาคีร่วมพัฒนา
ธนาคารออมสิน
(2565 - ปัจจุบัน)

ความเป็นมาของโครงการ

ปี 2563 - 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เริ่มดำเนินโครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่านที่เน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจและศึกษาพืชทางเลือกที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการดูแลอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ต่อยอดโครงการปลูกป่าสร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย เพื่อ "ปลูกป่า" หรือการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพิ่มพื้นที่ป่าไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้านเพื่อให้ "คน" และ "ป่า" สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล

ปัญหาในพื้นที่เมื่อเริ่มโครงการ

1. พื้นที่ป่าถูกทำลายจากการเผาเพื่อทำไร่หมุนเวียน
2. พื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งน้ำปนเปื้อนสารเคมีในการปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยว
3. ชาวบ้านยากจนมีรายได้ไม่มั่นคง

ผลการดำเนินงานปี 2566

ในปี 2566 โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน มีภารกิจสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่

1. การเชื่อมโยงภาคีร่วมพัฒนาพร้อมส่งต่อองค์ความรู้ที่หลากหลายให้ชุมชน
2. การศึกษาวิจัยและพัฒนาคุณภาพกาแฟและกล้วยน้ำว้า
3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้บ้านเปียงก่อ ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมมือกับธนาคารออมสินดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่แบบองค์รวม จังหวัดน่าน ในพื้นที่เป้าหมาย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านห้วยฟอง หมู่บ้านเปียงซ้อ หมู่บ้านสะเกี้ยง หมู่บ้านห้วยเต๋ย และหมู่บ้านสะจุก รวมพื้นที่ 10,015 ไร่ จำนวนผู้รับผลประโยชน์ 2,073 คน 481 ครัวเรือน

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของธนาคารออมสินลงพื้นที่โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้เข้าใจพื้นที่จริง เห็นกระบวนการทำงานและผลลัพธ์เชิงประจักษ์ รวมถึงแลกเปลี่ยนแนวคิดของ "โครงการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม จังหวัดน่าน" ดำเนินการโดยธนาคารออมสิน ซึ่งมีแผนพัฒนาทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย

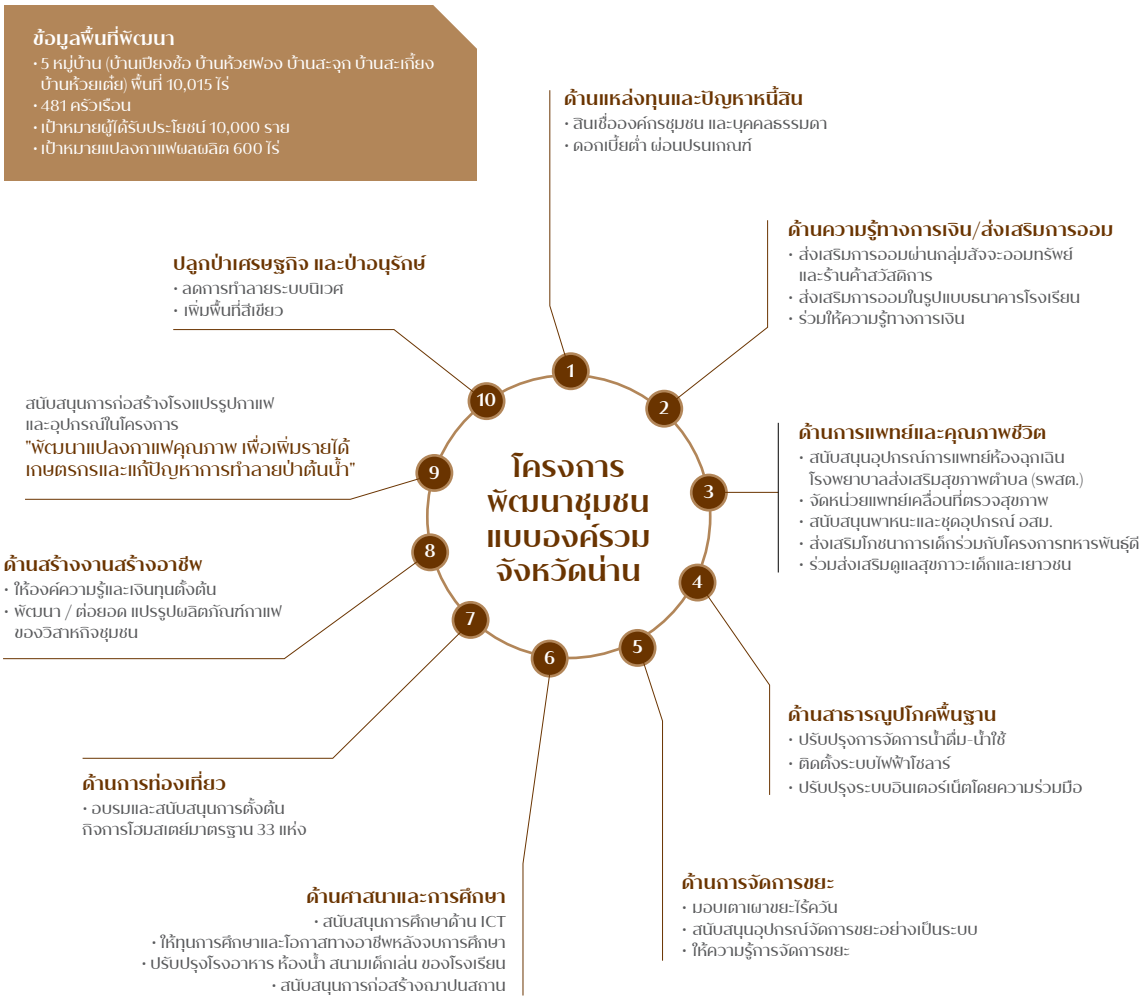

ในปี 2566 ธนาคารออมสินสนับสนุนงบประมาณตั้งโรงสีกาแฟและทุนสนับสนุนปัจจัยการผลิตกาแฟคุณภาพสูง ทำให้ชาวบ้านสีกาแฟเชอร์รี่ในพื้นที่ และขายเป็นกาแฟกะลารวม 14.14 ตัน คิดเป็นรายได้รวม 2,174,705 บาท

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ส่งเสริมกาแฟพันธุ์แคททูร่าและเบอร์บอนให้เกษตรกรรวมพื้นที่ 200 ไร่ในหมู่บ้านสะเกี้ยง เนื่องจากเป็นสายพันธุ์ที่มีรสชาติโดดเด่น ให้ผลผลิตต่อต้นสูง และเป็นที่ต้องการของตลาด มีผลผลิต 156.72 ตัน คิดเป็นมูลค่าการรับซื้อกาแฟเชอร์รี่ทั้งสิ้น 2,706,213 บาท และส่งกาแฟจากพื้นที่เข้าประกวดในงาน Cup of Excellence Thailand 2023 การแข่งขันประเมินคุณภาพกาแฟพิเศษที่มีชื่อเสียงระดับโลกและได้รับรางวัลระดับนานาชาติ ลำดับที่ 11 ด้วยคะแนน 87.63 ถือเป็นก้าวสำคัญของนำผลผลิตกาแฟจากท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดกาแฟพิเศษ (Specialty Coffee) ที่มีมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพกาแฟของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ (MoU) กับบริษัท ENSERV เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566 เพื่อศึกษาและแปรรูปกล้วยน้ำว้าดิบเป็นแป้งกล้วย ซึ่งเป็นนวัตกรรมแป้งทางเลือกเพื่อการประกอบอาหารสำหรับผู้ที่แพ้กลูเตน และผู้ที่รักสุขภาพ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับกล้วยน้ำว้าพันธุ์เหลืองนวลที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกตั้งแต่เริ่มโครงการ เมื่อแปรรูปเป็นแป้งกล้วย จะสามารถเพิ่มมูลค่าราคากล้วยดิบจากกิโลกรัมละ 6 บาทเป็นกิโลกรัมละ 150 บาท ทั้งยังมีอายุผลิตภัณฑ์ยาวนานกว่ากล้วยดิบ ง่ายต่อการบรรจุและขนส่งด้วย

พื้นที่โครงการแปรรูปเศรษฐกิจน่านมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าใช้สอยมากถึง 116,896 ไร่ และเป็นหนึ่งในผืนป่าต้นแม่น้ำน่าน ความท้าทายเรื่องไฟป่าและการบุกรุกพื้นที่เพื่อปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยว แม้จะไม่ใช่เรื่องใหม่แต่ยังคงเป็นเรื่องที่ละเลยไม่ได้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และภาคีร่วมพัฒนาจึงยังเดินหน้าพัฒนาพื้นที่อย่างรอบด้าน และการพัฒนาพืชเศรษฐกิจให้สามารถสร้างรายได้เพียงพอให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุล

ชาวบ้านได้อะไร 2566

สิ่งแวดล้อม

การใช้ประโยชน์พื้นที่โครงการ

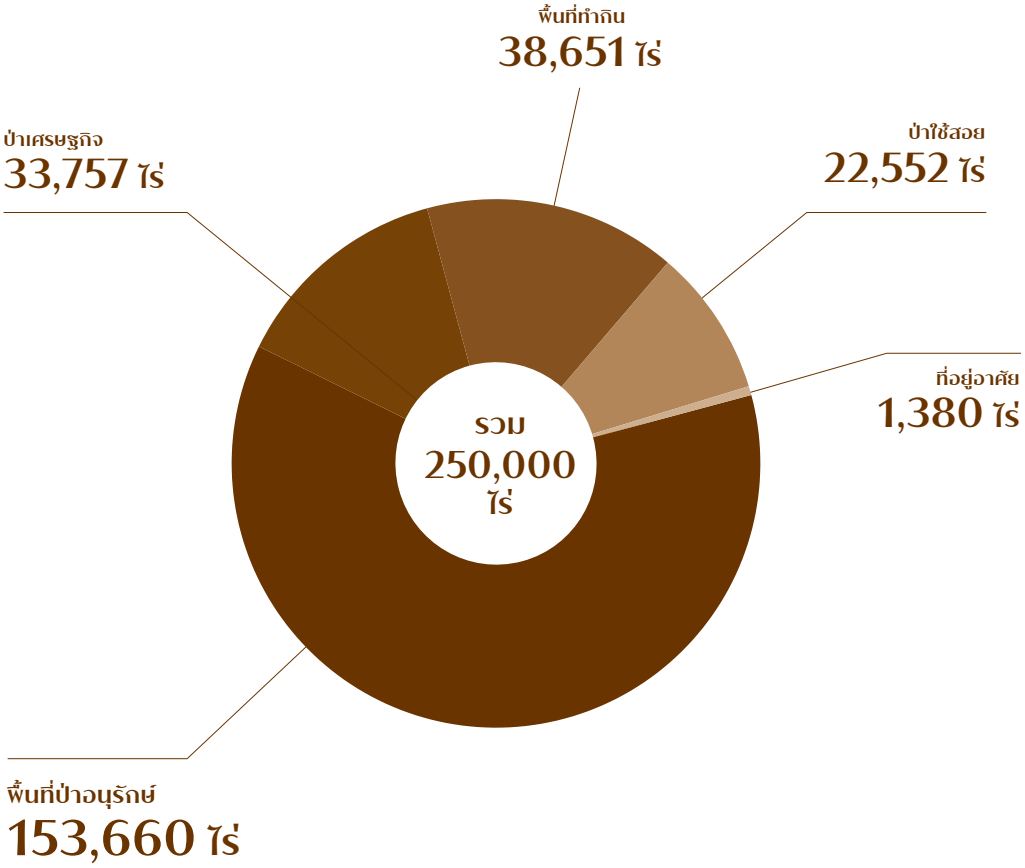

โครงการขยายผล ต่างประเทศ

โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย-เมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2561 - 2569

พื้นที่โครงการ
99 หมู่บ้าน 4 กลุ่มบ้าน
ในพื้นที่หนองตะยา
อำเภอพินเลา รัฐฉานใต้
พื้นที่โครงการ 341,964 ไร่

ผู้รับประโยชน์
พื้นที่หนองตะยา
5,764 ครัวเรือน
26,953 คน

ภาคีร่วมพัฒนา
สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา ดำเนินการตามการร้องขอของรัฐบาลเมียนมา ในการลดปัญหาการปลูกฝิ่น ค้า และลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ ด้วยการส่งเสริมอาชีพทางเลือก แก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้กับพื้นที่แนวชายแดนไทย-เมียนมาได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายในระยะยาว ในการเป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้รัฐบาลเมียนมานำไปขยายผลยังพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศต่อไป

ปัญหาในพื้นที่เมื่อเริ่มโครงการ

1. การปลูกพืชเสพติด (ฝิ่น) และเป็นเส้นทางค้า และลำเลียงยาเสพติด
2. ชุมชนขาดองค์ความรู้ ในการบริหารจัดการน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ชุมชนขาดองค์ความรู้ ในการประกอบอาชีพเกษตร และปศุสัตว์

ผลการดำเนินงานปี 2566

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ พัฒนาแผนกิจกรรมในพื้นที่โดยเน้นการบริหารจัดการทุนทางธรรมชาติให้เอื้อต่ออาชีพสุจริต และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาต่อไป

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับชาวบ้านดำเนินกิจกรรมพัฒนาระบบน้ำและการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่สูง เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงทรัพยากรน้ำอันเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตและอาชีพเกษตรกรรมเพียงพอตลอดทั้งปี ในปี 2566 ชุมชนได้ร่วมกันก่อสร้างฝายน้ำเพื่อการบริโภค จำนวน 2 ฝาย ระบบท่อส่งน้ำ 7 ระบบ ความยาวรวม 15,123 เมตร ถังเก็บน้ำ 7 ถัง ความจุรวม 385 ลูกบาศก์เมตร และฝายเพื่อการเกษตร จำนวน 3 ฝาย เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ชลประทาน 200 ไร่ นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้สนับสนุนให้แต่ละชุมชนจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนน้ำและรวบรวมเงินทุนเพื่อใช้ในการบำรุงรักษาระบบน้ำในระยะยาว มีหมู่บ้านที่จัดตั้งกองทุนน้ำและติดตั้งป้ายการพัฒนาระบบน้ำแล้วเสร็จ 9 หมู่บ้าน จาก 15 หมู่บ้าน

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สนับสนุนต้นกล้ากาแฟเพิ่ม จำนวน 42,326 ต้นให้เกษตรกร 43 คน พื้นที่ปลูก 67.25 ไร่ ปัจจุบันมีต้นกาแฟทั้งหมด 140,129 ต้น นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนวัสดุปลูก ได้แก่ ปุ๋ย แกลบ และกล้าต้นซิลเวอร์โอ๊คเป็นไม้บังร่มให้กับต้นกาแฟจำนวน 7,200 ต้น

นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด หรือ CPP ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดแก่เกษตรกรต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้เกษตรกร 2,583 คน พื้นที่เพาะปลูกรวม 20,340 ไร่ ใน 70 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 62 หมู่บ้านในโครงการ และ 8 หมู่บ้านนอกโครงการ การติดตามผลกิจกรรม พบว่า ข้าวโพดที่ปลูกในปี 2566 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,125 กิโลกรัมต่อไร่ สร้างกำไรรวม 124,813,595 บาท หรือเฉลี่ย 83,793 บาทต่อคน เกษตรกรจำนวน 1,361 ราย

ด้านการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สนับสนุนแปรรูปชาในระดับครัวเรือน โดยสนับสนุนการก่อสร้างโรงงานแปรรูปชาขนาดเล็กและกระทะคั่วชาสำหรับ 55 ครัวเรือน ใน 17 หมู่บ้าน

ด้านปศุสัตว์ อาสาสมัครสัตวบาลของโครงการได้ให้บริการรักษาปศุสัตว์ในพื้นที่รวม 1,014 ตัว และฉีดวัคซีนโรคคอบวม (Hemorrhagic Septicemia: HC) วัคซีน BQ และยาถ่ายพยาธิ รวม 6,669 ตัว โดยเกษตรกรจ่ายค่าธรรมเนียมดูแลปศุสัตว์และค่ายาในอัตราขั้นต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานกองทุนปศุสัตว์ในระยะยาว นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้แจกต้นพันธุ์หญ้าเนเปียร์ จำนวน 32,680 ต้น ให้กับเกษตรกรที่สนใจนำไปขยายพันธุ์ต่อเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์โภชนากรสูง ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ของเกษตรกร

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้ในพื้นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและจัดซื้อกาแฟ การจัดการขยะ การผสมเทียมโคและกระบือ และวิธีการผลิตอาหารเสริมสำหรับโคและกระบือให้กับอาสาสมัครสัตวบาล ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้เริ่มก่อสร้างศูนย์เกษตรกรรม และโรงอบแห้งผลิตผลทางการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ด้วย

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต

กว่า 30 ปีของการดำเนินโครงการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในและต่างประเทศ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้สกัด รวบรวม และจัดการองค์ความรู้ไว้อย่างเป็นระบบเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจเข้าร่วมหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติผ่าน **"มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต"** โดยองค์ความรู้ทั้งหมดพัฒนามาจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในสาขาที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาที่ยั่งยืน ธุรกิจเพื่อสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิตเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ในพื้นที่จริงที่เปิดโอกาสให้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกบทบาทหน้าที่จากทุกภาคส่วนได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้สองทาง เพื่อจุดประกายและสร้างเครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะนำหลักและแนวคิดของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปปรับใช้จริงและขยายผลเพื่อพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมกันต่อไป

ผลการดำเนินงานปี 2566

ในปี 2566 มหาวิทยาลัยที่มีชีวิตได้พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability Package) จำนวน 11 หลักสูตร และหลักสูตรท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ (Doi Tung Excursion Package) จำนวน 11 หลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาดูงาน รวมถึงพัฒนาห้องเรียนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นลาหู่ดำ ร่วมกับชุมชนลาหู่ป่ากล้วยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ (Village Tour) ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ อีกทั้งยังได้ร่วมกับสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพัฒนาหลักสูตรสำหรับภาคเอกชน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร Decarbonization หลักสูตร Carbon Credit และหลักสูตร Decarbonization and Carbon Credit

ในปี 2566 มหาวิทยาลัยที่มีชีวิตมีผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมและศึกษาดูงาน ณ พื้นที่โครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตลอดจนร่วมกับภาคีจัดหลักสูตรอบรมนอกพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 164 ครั้ง จำนวนผู้เข้าร่วมรวม 4,909 คน แบ่งเป็นคณะจากในประเทศ 143 คณะ จำนวน 4,391 คน และคณะจากต่างประเทศ 21 คณะ จำนวน 518 คน

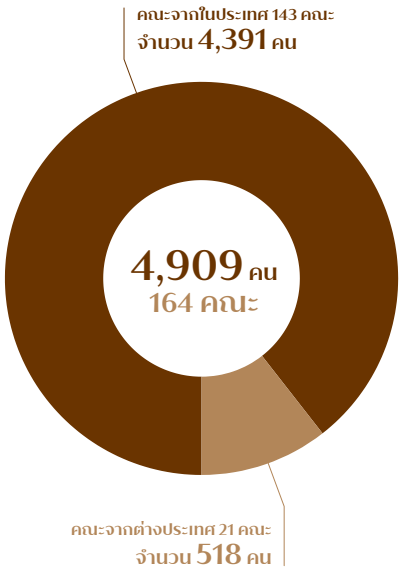

ทั้งนี้ องค์ความรู้ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สามารถตอบโจทย์ประเด็นปัญหาสำคัญทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร ไปจนถึงระดับโลก มีผู้เข้าร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ เช่น

- นายกรัฐมนตรี นายประยุทธ์ จันทร์โอชา
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
- คณะกรรมาธิการวุฒิสภา
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- สถานเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ลักเซมเบิร์ก ประจำประเทศไทย

ในปี 2566 ภาคเอกชนให้ความสนใจศึกษาดูงานองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

- บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด
- บริษัท บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
- Thailand Biodiversity Network (B-DNA)
- บริษัท เบลลาบอน จำกัด
- บริษัท เนบิวลา คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

เช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ องค์กรไม่แสวงหากำไรและสถาบันการศึกษา เช่น

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด้ายและองค์การบริหารส่วนตำบลศรีเมืองชุม จังหวัดเชียงราย
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม จังหวัดสระแก้ว
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย
- โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง)
- แผนงานคนไทย 4.0
- มูลนิธิสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ
- คณะพลังงานและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยพะเยา
- มหาวิทยาลัย St. Catherine สหรัฐอเมริกา
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)
- กรมสารนิเทศและกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- สถาบันพระปกเกล้า
- สำนักงานศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ

- การเยี่ยมชมต้นแบบด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของคณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงเมียนมา ระหว่างวันที่ 21 - 23 สิงหาคม 2566 พลโท Ni Linn Aung รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกลางเพื่อการควบคุมยาเสพติด (Secretary of the Central Committee for Drug Abuse Control: CCDAC) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พร้อมด้วยคณะเยี่ยมชมโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในฐานะโครงการต้นแบบที่นำการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาแก้ปัญหาการปลูกพืชเสพติดและความยากจนได้อย่างยั่งยืน และเยี่ยมชมโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งเป็นต้นแบบโครงการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่ชุมชนเมือง

- การศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของเอกอัครราชทูตโคลอมเบีย ประจำประเทศไทยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดการศึกษาดูงานให้แก่ H.E. Ana Maria Prieto เอกอัครราชทูตโคลอมเบียประจำประเทศไทย ระหว่างวันที่ 1-3 สิงหาคม 2566 ณ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยเอกอัครราชทูตฯ ให้ความสนใจกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่สามารถนำไปปรับใช้กับบริบทของสาธารณรัฐโคลอมเบียได้

- สถาบันพัฒนามิตรผล บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด จัดโปรแกรมหลักสูตร Mitr Phol Transformational Leadership Program 4 รุ่นที่ 2 เพื่อให้ผู้บริหารกลุ่มมิตรผลรุ่นใหม่เรียนรู้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามตำราแม่ฟ้าหลวง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และนำองค์ความรู้งานพัฒนาไปปรับใช้ในงานธุรกิจเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงภายในหน่วยงานและองค์กร ระหว่างวันที่ 17-19 พฤษภาคม 2566 จำนวน 25 คน

การผลักดันเชิงนโยบาย และการเข้าร่วมประชุมสำคัญอื่น ๆ ในระดับนานาชาติ

ปัจจุบัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีบทบาทหลักร่วมกับรัฐบาลไทยและประเทศพันธมิตรผลักดันนโยบายการจัดการปัญหายาเสพติดโดยใช้งานพัฒนานำและการพัฒนาที่ยั่งยืนมาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ หยิบยกการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมโดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาทางเลือกและการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เป็นที่ตระหนัก โดยยกตัวอย่างการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าชุมชนเป็นเครื่องมือเชื่อมประสานให้เกิดความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาชน ตอบเป้าหมายการมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero)

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ส. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐเปรู ผลักดันเชิงนโยบายผ่าน 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การเข้าร่วมการประชุมในเวทีนานาชาติ และการจัดกิจกรรมคู่ขนานการประชุม ควบคู่กับการศึกษาดูงาน ดังนี้

1. การเข้าร่วมการประชุมในเวทีนานาชาติและการจัดกิจกรรมคู่ขนานการประชุม

การประชุม Brandenburg Forum[1] ครั้งที่ 7

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการประชุม BBF ครั้งที่ 7 ร่วมกับผู้เข้าร่วมจากภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลากหลายสาขา และองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ โดยที่ประชุมมีหัวข้อหารือถึงแนวทางการดำเนินการตามปฏิญญารัฐมนตรี ค.ศ. 2019 (2019 Ministerial Declaration) ภายใต้พันธกรณีร่วมในการจัดการและต่อต้านปัญหายาเสพติดโลก รวมถึงท่าทีต่อข้อเสนอขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ในการเปลี่ยนแปลงขอบเขตการควบคุมสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทกัญชา นอกจากนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาแนวทางในการผลักดันการใช้การพัฒนาและสาธารณสุขนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดระหว่างปี 2565-2567

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและประเทศพันธมิตร ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเปรูซึ่งเป็นผู้ร่างเอกสารข้อมติหลัก กำหนดยุทธศาสตร์ในการผลักดันร่างข้อมติในปี 2566 ที่เน้นการให้ความสำคัญกับสิทธิของชนพื้นเมืองในการทำงานพัฒนาทางเลือก

[1] การประชุม Brandenburg Forum (BBF) เป็นการประชุมประจำปีที่จัดขึ้นร่วมกันโดยรัฐบาลของ 3 ประเทศ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ราชอาณาจักรนอร์เวย์ และราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และองค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ สมาคมนโยบายยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Drug Policy Consortium : IDPC) และ Transnational Institute (TNI) เพื่อหารือทิศทางนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดด้วยการพัฒนาทางเลือกและยึดหลักสิทธิมนุษยชน และเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (Commission on Narcotic Drugs :-CND) ในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

การประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติสมัยที่ 66 และการจัดกิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าร่วมคณะผู้แทนไทยในการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติสมัยที่ 66 ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2566 ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย และมีบทบาทในการผลักดันข้อมติเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเลือก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงประเด็นสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาทางเลือก กล่าวคือ การนำแนวคิดเรื่องการจัดการคาร์บอนเครดิตและการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for ecosystem services) มาปรับใช้ในงานพัฒนาทางเลือก ในการประชุมครั้งนี้ ข้อมติด้านการพัฒนาทางเลือกที่นำเสนอโดยประเทศไทย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเปรูได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิก 16 ประเทศ โดยประเทศไทยจะเป็นผู้นำในการร่างข้อเสนอเรื่องการพัฒนาทางเลือกในการประชุม CND สมัยที่ 67 ต่อไป

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้ร่วมกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐเปรูและสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) จัดกิจกรรมคู่ขนานการประชุม CND ครั้งที่ 66 โดยนำเสนอสรุปผลการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเรื่องการพัฒนาทางเลือกในประเทศไทยที่จัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ปี 2565 ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาทางเลือกจากพื้นที่ปลูกพืชเสพติดในชนบทมาสู่บริบทชุมชนเมือง โดยยกตัวอย่างโครงการร้อยใจรักษ์ ทั้งนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้หยิบยกประเด็นความแตกต่างระหว่างสองบริบทในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ค้ายาเสพติดที่ต้องทำอย่างทันท่วงทีพร้อมกับการทำงานพัฒนาชุมชนให้เห็นผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์ นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำถึงความสำเร็จของการพัฒนาศักยภาพของชุมชนที่ดูแลทรัพยากรป่าไม้และมีรายได้เพิ่มจากคาร์บอนเครดิต ซึ่งอาจเป็นแหล่งทุนสำหรับโครงการพัฒนาทางเลือกที่ส่งเสริมความร่วมมือจากภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมได้ต่อไป กิจกรรมคู่ขนานนี้มีประเทศสมาชิกให้ความสนใจเข้าร่วม 25 ประเทศ

การประชุม Schwab Foundation and Global Alliance Annual Summit

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมประจำปีของ Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ณ สำนักงาน World Economic Forum นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ร่วมกับผู้นำด้านนวัตกรรมทางสังคมและผู้นำองค์กรต่าง ๆ ในเครือข่าย Global Alliance for Social Entrepreneurship จากทั่วโลกรวม 200 คน เพื่อร่วมหารือถึงนวัตกรรมทางสังคมในการส่งเสริมเศรษฐกิจสังคมสมานฉันท์ หรือ Social-Solidarity Economy (SSE) ตามข้อมติของสหประชาติ

การประชุม Asian Venture Philanthropy Network

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมในฐานะสมาชิกผู้สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม (Impact member) ในการประชุมประจำปีของเครือข่ายนักลงทุนเพื่อสังคมประจำทวีปเอเชีย (Asian Venture Philanthropy Network: AVPN) ที่จัดร่วมกับ Yayasan Hasanah ซึ่งเป็นมูลนิธิที่ทำงานด้านความยั่งยืนในมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 21-23 มิถุนายน 2566 โดยมีหัวข้อหลักของการประชุมคือ "Global Challenges: Asian Solutions" มีผู้เข้าร่วม 1,329 ราย จาก 44 ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

กิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก "Sustainability at ESCAP: Delivering Solutions with Business Partners" สมัยที่ 79

เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญให้ร่วมการอภิปรายแบบคณะ (Panel Discussion) กับผู้แทนบริษัทเอกชนที่เป็นเอเชียแปซิฟิกพันธมิตรทางธุรกิจกับสหประชาชาติ ในกิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกหรือ UN-ESCAP ในหัวข้อ "Sustainability at ESCAP: Delivering Solutions with Business Partners" นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้จัดนิทรรศการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทย รวมถึงการทำธุรกิจที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกับสหประชาชาติ

กิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 78 78th United Nations General Assembly: UNGA

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญจากกระทรวงการต่างประเทศและสำนักเลขาธิการอาเซียนให้เข้าร่วมการเสวนาในกิจกรรมคู่ขนานระหว่างการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 78 (78th United Nations General Assembly: UNGA) เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2566 โดยกิจกรรมเสวนาจัดขึ้นในหัวข้อ "Fostering Partnerships for our Common Future: Enhancing, Multi-stakeholder Partnerships, to Accelerate the SDGs in ASEAN" โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้นำเสนอโมเดลความสำเร็จของโครงการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทยที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนที่เคยมีปัญหาการปลูกพืชเสพติดและขยายผลไปในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนต่อยอดไปถึงการดำเนินโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะโครงการที่ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและแก้ไขวิกฤตโลกรวน มีผู้เข้าร่วมฟังเสวนา 60 คน

2. การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานและการประชุมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก Expert Group Meeting on Alternative Development – EGM on AD

ระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน - 2 ธันวาคม 2565 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงการต่างประเทศ องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit: GIZ) สาธารณรัฐเปรู และ UNODC จัดการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก (Expert Group Meeting on Alternative Development - EGM on AD) ในหัวข้อ "Promoting Sustainability in Alternative Development" มีผู้แทนรัฐบาล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนจากภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา ลาตินอเมริกา และยุโรป เข้าร่วมรวมจำนวน 52 คน จาก 17 ประเทศ โดยผู้เข้าประชุมศึกษาดูงานที่โครงการร้อยใจรักษ์ จังหวัดเชียงใหม่ และประชุมหารือที่จังหวัดเชียงราย สาระสำคัญของการประชุมเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาทางเลือก การคำนึงถึงความเท่าเทียมทางเพศและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากนี้ ยังมีการหารือถึงร่างกฎหมายที่พิจารณาให้กัญชาเป็นสารที่ถูกกฎหมายหรือลดโทษในกรอบนโยบายด้านยาเสพติดระหว่างประเทศ เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันค้นหาแนวทางที่เป็นกลางที่สุดในเวทีนานาชาติ ผลลัพธ์ของการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือกได้รับการบรรจุเป็นเอกสาร Conference Room Paper ระหว่างการประชุม CND สมัยที่ 66 ในระหว่างวันที่ 13-17 มีนาคม 2566 ณ กรุงเวียนนากับสิทธิของชนพื้นเมืองในการทำงานพัฒนาทางเลือก

การเรียนรู้และทำความเข้าใจกรณีศึกษาเพื่อรวบรวมตัวอย่างที่ดีในการเชื่อมโยงการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาทางเลือกของคณะนักวิจัยจาก UNODC

ระหว่างวันที่ 24-28 กรกฎาคม 2566 คณะนักวิจัยของ UNODC ซึ่งเป็นผู้ร่างเอกสาร Technical Guide on Alternative Development and Environment Mainstreaming เดินทางมาเรียนรู้และทำความเข้าใจกรณีศึกษาโครงการพัฒนาดอยตุงฯ โครงการร้อยใจรักษ์ และโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อรวบรวมตัวอย่างที่ดีในการเชื่อมโยงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาทางเลือก ประกอบด้วย (1) การปฏิบัติและวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กระบวนการผลิตสินค้าแบรนด์ดอยตุงที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ รวมถึงการขยายผลกิจกรรมพัฒนาไปยังโครงการร้อยใจรักษ์ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและการจัดการแปลงอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (2) การอนุรักษ์ป่า ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการไฟป่าที่ชุมชนเป็นเจ้าของในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ และโครงการร้อยใจรักษ์ (3) แผนการจัดทำคาร์บอนเครดิต และ (4) หลักการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Service) ได้แก่ การจัดการคาร์บอนเครดิต และการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อการดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน โดยเอกสาร Technical Guide on Alternative Development and Environment Mainstreaming นี้จะได้รับตีพิมพ์และนำเสนอในงานครบรอบ 10 ปี United Nations Guiding Principles on Alternative Development ระหว่างการประชุม CND Intersessional วันที่ 23-25 ตุลาคม 2566

รายงานการขับเคลื่อนเรื่องการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร

1 การลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อลดภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เก็บข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือ Carbon Footprint of Organization (CFO) จากการดำเนินงานขององค์กร ทั้งจากกระบวนการผลิตและกระบวนการทำงานของพนักงานเพื่อประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาและมุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป้าว่าจะเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ภายในปี 2593 จึงมีมาตรการดำเนินการเพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรอย่างเคร่งครัดและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาที่ตั้งไว้ ดังนี้

ตารางแสดงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ช่วงปีงบประมาณ 2566

สถานที่	ขอบเขต 1 การเผาไหม้เชื้อเพลิง	ขอบเขต 2 การใช้ไฟฟ้า	ขอบเขต 3 แหล่งอื่นๆ เช่นการใช้วัตถุดิบ และบริการ	การปล่อย GHG โดยตรง (ทำรายงานแยก)	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวม ขอบเขต 1-3
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานกรุงเทพ	42.04	241.83		-	283.87
โครงการพัฒนาดอยตุงฯ	757.79	587.08	2,749.57	23.71	4,118.16
โครงการขยายผลจังหวัดน่าน	56.11	11.02		-	67.13
โครงการร้อยใจรักษ์	188.54	109.29		-	297.83
ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	599.39	436.92	5,711.05	41.64	6,789.00
อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง	6.38	33.02		1.41	40.81
ร้านดอยตุงไฟล์สไตล์ และร้านคาเฟ่ดอยตุง	4.21	90.53		-	94.73
โครงการพัฒนาอื่นๆ	56.05			-	56.05
รวม	**1,716.89**	**1,509.69**	**8,460.63**	**66.76**	**11,753.96**

*หมายเหตุ: ตัวชี้วัด ปริมาณการปล่อยและการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas Emissions and Removals) ในหน่วยของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ในปี 2566 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงดำเนินงานด้วยหลักการ "ใช้น้อย" คือ ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล และ "ปล่อยน้อย" คือ ลดการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม สัดส่วนรายได้ต่อการใช้พลังงานขององค์กรในปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี 2565 เนื่องจากมีรายได้ขององค์กรที่เพิ่มขึ้น และมีการรณรงค์ลดการใช้พลังงาน และเพิ่มแหล่งการใช้พลังงานทางเลือกมากขึ้นจากการติดตั้งระบบโซล่าเซลล์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้พัฒนากระบวนการจัดซื้อสีเขียว (Green Procurement) โดยจัดทำฐานข้อมูลสินค้าแบรนด์ดอยตุงเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือสินค้าฉลากเขียว และปรับระบบสารสนเทศในการขายสินค้าให้รองรับการสืบค้น

สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในปี 2566 มียอดสั่งซื้อสินค้าฉลากเขียว เป็นสัดส่วนร้อยละ 9.88 ต่อยอดสั่งซื้อสินค้าทั้งหมด

ในขณะเดียวกัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตระหนักดีว่าพนักงานในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนงานพัฒนา จึงจัดโครงการ "กรีนดี อยู่ดี" ตลอดทั้งปี เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในระดับบุคคล ประกอบด้วย กิจกรรม "Monday มังเดย์" ส่งเสริมให้พนักงานรับประทานอาหารมังสวิรัติ 1 วันต่อสัปดาห์เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์ กิจกรรม "คุณพก เราแจก" เพื่อลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยพนักงานที่นำกระติกน้ำหรือแก้วน้ำมาเองจะได้รับการสุ่มแจกเครื่องดื่มฟรีในแต่ละวัน รวมถึงมีสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้วันสิ่งแวดล้อมโลก และจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลกเพื่อสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีพนักงานเข้าร่วมโครงการ 594 คน คิดเป็นร้อยละ 37 ของพนักงานทั้งองค์กร

2 ระบบการจัดการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy Management System)

ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานและสอดคล้องกับหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ คือการสร้างวงจรการผลิต ใช้ ใช้ใหม่ ใช้ซ้ำ แปรสภาพ และเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้ เพื่อยืดอายุการใช้งานทรัพยากรออกไปให้ได้นานที่สุด และจำกัดการทำลายทรัพยากรเพื่อพยุงสมดุลระหว่างการใช้และการรักษาในสภาวการณ์ของโลกที่มีทรัพยากรจำกัด

ปี 2566 เป็นปีแรกที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้นำตัวชี้วัดการจัดการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy Management System) มาใช้ยกระดับมาตรฐานการดำเนินงาน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนำการประเมินประสิทธิภาพในการหมุนเวียนของวัสดุ (Material Circularity Indicator) ตลอดวัฏจักรชีวิต (Life Cycle) มาใช้ในการหาผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมของโรงงานแมคคาเดเมีย พบว่า โรงงานแมคคาเดเมียมีค่า MCI อยู่ที่ 0.6 ซึ่งแสดงถึงการดำเนินธุรกิจที่มุ่งสู่รูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนโดยการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดขององค์กร

อย่างไรก็ดี ความท้าทายที่สำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้แก่ การพิจารณาระหว่างประสิทธิภาพกับต้นทุน กล่าวคือ Green Premium หรือต้นทุนความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าที่กลายมาเป็นส่วนต่างราคาที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคต้องแบกรับยังเป็นเรื่องที่อ่อนไหวและต้องได้รับการทำความเข้าใจ

3 ผู้นำด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลเกียรติยศประเภทผู้ที่สร้างแรงบันดาลใจด้านการคำนึงถึงการจัดการและกำจัดขยะยอดเยี่ยม จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ซึ่งเคยได้รับการรับรองความสามารถจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ให้เป็นผู้ประเมินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) แล้วเมื่อปี 2565 นั้น ต่อมาในปี 2566 ก็ได้รับการรับรองให้เป็นผู้ตรวจสอบโครงการและเป็นที่ปรึกษาด้านการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรอื่น ๆ แล้วทั้งสิ้น 13 องค์กร รวมถึงเป็นผู้ตรวจโครงการ T-VER แบบมาตรฐานขั้นสูง หรือ Premium T-VER รายแรกของประเทศไทย ได้รับการยอมรับเรื่องความละเอียด น่าเชื่อถือ และความเชี่ยวชาญอย่างยิ่งในภาคป่าไม้

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้รับเชิญให้เป็นผู้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องคาร์บอนเครดิตและความหลากหลายทางชีวภาพให้กับ Thailand Bio-Diversity Network Alliance (B-DNA) ซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือที่ดำเนินงานเพื่อขยายบทบาทของภาคเอกชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature: IUCN) เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2566

ทั้งนี้ จากประสบการณ์การลงมือทำจริงในงานด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนพบข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดที่หลากหลายและแนวปฏิบัติที่ดี ส่งผลให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับองค์กรที่เพิ่งเริ่มต้นหรือมีโจทย์และบริบทการทำงานที่แตกต่าง

เหตุการณ์สำคัญ และกิจกรรมต่างๆ ประจำปี 2566

งาน "คิดถึง....สมเด็จย่า" ครั้งที่ 25 และ 50 ปี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเปิดนิทรรศการ "คิดถึง....สมเด็จย่า ครั้งที่ 25 และ 50 ปี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จากจุดเริ่ม ถึงจุดเปลี่ยน สู่โอกาส เดินหน้า ปลูกป่า ปลูกคน" เพื่อร่วมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จย่าต่อคนไทยทุกหมู่เหล่า เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ "สมเด็จย่า" ในวันที่ 21 ตุลาคมของทุกปี จัดโดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับบริษัท สยามพิวรรธน์ จำกัด ศูนย์การค้าสยามพารากอน บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เฟรเซอร์ส พร็อพเพอร์ตี้ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เมื่อวันศุกร์ที่ 14 ตุลาคม 2565 ณ แฟชั่น ฮอลล์ ชั้น 1 ศูนย์การค้าสยามพารากอน

สีสันแห่งดอยตุง ครั้งที่ 9

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) จัดเทศกาล "สีสันแห่งดอยตุง ครั้งที่ 9" ภายใต้แนวคิด "Future Forest" หรือ ป่าแห่งอนาคต ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวดูแลผืนป่าไทยให้ยั่งยืน พร้อมด้วยกิจกรรมใกล้ชิดธรรมชาติ ร้านค้าชนเผ่า ระหว่างวันที่ 2 ธันวาคม 2565 - 29 มกราคม 2566 ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย

นิทรรศการแสงไฟ กลไก และภาพเงา "Light of Life"

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดงานนิทรรศการ "Light of Life: แสงไฟ กลไก และภาพเงา" ผ่าน Lighting Installation ขนาดใหญ่ 20 ชิ้นถ่ายทอดความงามของแสงสีขาว เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและส่งต่อพลังสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนสิ่งใหม่ ระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม 2565 - 28 พฤษภาคม 2566 ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง (ไร่แม่ฟ้าหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

พิธีถวายขันดอก

เนื่องในวาระครบรอบ 28 ปีแห่งการสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับจังหวัดเชียงราย จัดพิธีบำเพ็ญกุศลและพิธีถวายขันดอกแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นการถวายความเคารพอย่างสูงสุดตามประเพณีล้านนาเชียงราย นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย พร้อมคณะกรรมการและผู้บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนกว่า 3,000 คนเข้าร่วมงาน เมื่อวันอังคารที่ 18 กรกฎาคม 2566 ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง (ไร่แม่ฟ้าหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

งานแสดงเจตนารมณ์เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดงานแสดงเจตนารมณ์เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกับกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริษัทเอกชนชั้นนำ 14 แห่ง และภาคประชาชน 4 จังหวัดผลักดันแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หวังสร้างป่าที่สมบูรณ์ควบคู่ไปกับการสร้างรายได้อย่างยั่งยืนให้ชุมชน เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2566 ณ ศูนย์การประชุม ซี อาเซียน ชั้น 10 อาคารซีดับเบิลยู ทาวเวอร์ ถนนรัชดาภิเษก

งบแสดงฐานะการเงิน

	หมายเหตุ	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566	2565
		(บาท)	
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	112,787,454	39,607,550
เงินลงทุนชั่วคราว	5	1,553,220	1,547,032
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น	6	1,051,880,340	1,171,124,766
ลูกหนี้การค้า	7	36,490,070	26,735,170
ลูกหนี้อื่น	8	7,841,924	32,588,602
สินค้าคงเหลือ	9	262,337,639	207,272,380
ดอกเบี้ยค้างรับ		5,990,663	4,486,186
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	10	13,287,383	20,495,845
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,492,168,693	1,503,857,531
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	11	15,353,091	16,532,000
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	12	226,437,114	247,076,885
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	13	2,027,711	4,645,755
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	14	12,292,750	12,035,721
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		256,110,666	280,290,361
รวมสินทรัพย์		1,748,279,359	1,784,147,892

งบแสดงฐานะการเงิน

	หมายเหตุ	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566	2565
		(บาท)	
หนี้สินและทุนสะสม			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น		35,631,965	28,064,932
รายได้รับล่วงหน้า		4,649,262	4,192,311
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	15	25,172,955	22,814,196
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	16	5,951,693	3,872,424
รวมหนี้สินหมุนเวียน		71,405,875	58,943,863
รวมหนี้สิน		71,405,875	58,943,863
เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ	17	169,096,371	139,764,317
ทุนสะสม			
ทุนสะสม		1,323,516,401	1,400,136,121
ทุนสำรองเงินทุนสนับสนุนโครงการ		184,260,712	185,303,591
รวมทุนสะสม		1,507,777,113	1,585,439,712
รวมหนี้สินและทุนสะสม		1,748,279,359	1,784,147,892

งบแสดงฐานะการเงิน

	หมายเหตุ	สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566	2565
		(บาท)	
งบรายได้และค่าใช้จ่าย			
รายได้			
รายได้จากการขายและการให้บริการ		458,812,220	386,991,654
เงินอุดหนุน		361,588,264	349,988,219
รายได้จากการลงทุน		29,448,598	22,881,425
รายได้อื่น		25,016,350	25,485,756
รวมรายได้		874,865,432	785,347,054
ค่าใช้จ่าย			
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	9	269,725,525	213,138,155
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	18	161,653,107	164,576,799
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	19	507,663,235	488,850,461
ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน		12,443,285	27,779,846
รวมค่าใช้จ่าย		951,485,152	894,345,261
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้		(76,619,720)	(108,998,207)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี 2566
รายงานประจำปี 2566 ฉบับนี้ครอบคลุมผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

ISBN 978-616-7681-85-6
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
พิมพ์ครั้งที่ 1: กรกฎาคม 2567 จำนวน 120 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2567 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย: มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2252-7114
www.maefahluang.org

พิมพ์ที่: บริษัท พริ้นเทอร์รี่ จำกัด
999 อาคารศูนย์การเรียนรู้ ชั้น2 มหาวิทยาลัยมหิดล หมู่ 5 ถนนพุทธมณฑลสาย 4
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์: 0-2441-0445
printery.pp@gmail.com

รายงานฉบับนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล 100% และใช้หมึกธรรมชาติผลิตจากถั่วเหลือง (Soy Ink)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage